

MAGYAR LAP

3 lei

Taxa postală plătită și aprobată de D. r. Gen. B.

ROMANIA

Ngs. Ramaszetter Róbert urnak
HUNGARIA Disztér 1-2. BUDAPEST

Főszerkesztő
és a szerkesztésért felelős:
dr Paál Árpád

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP
VI. évfolyam, 183 (1625) szám * Szerda, 1937 szeptember 15

Főmunkatárs:
dr Gyárfás Elemér

A Népszövetség közgyűlése munkába kezdett

India küldöttét választotta elnökké. — A négus távirattal jelentkezett és fenntartotta tagsági igényeit

Genéből jelentik: A Népszövetség közgyűlése hétfőn délután fél 6 órakor tartotta második ülését, melynek tárgya az elnökség megalkotása és a bizottságok elnökségeinek kijelölése volt. A közgyűlés elnökévé Mohamed Aga kánt, India népszövetségi főmegbízottját választották. Aga kán köszönetet mondott a nemzetét és személyét ért megtiszteltetésért és kijelentette, hogy India, a filozófusok országa, hálás lesz ezért a Népszövetségnek. Ezután a bizottságok elnökeinek megválasztására került sor. A szociális kérdésekkel foglalkozó bizottság elnökévé özvegy gróf Apponyi Albertné választották.

A délutáni közgyűlési ülést megelőzően két érdekes hír tette izgatottá a népszövetségi köröket. Nyilvánosságra került ugyanis, hogy a négus táviratot intézett a Népszövetség titkárságához, közölve, hogy miután a közgyűlés tárgysorozata nem tartalmaz Abessziniára vonatkozó ügyeket, ezuttal eltekint attól, hogy képviseltesse magát az ülésen. Jövőre nézve azonban fenntartja magának az országa népszövetségi tagságából folyó jogait. A négus távirata hangoztatta az alapokmányba vetett bizalmát.

EMLÉKIRAT ARRÓL, HOGY A SPANYOL VÖRÖS KORMÁNY NEM KÉPVISELHETI JOGOSAN SPANYOLORSZÁGOT.

Emlékiratot juttatott el a Népszövetség titkárságához a hazafias spanyolok szövetsége is. Az emlékirat tiltakozik az ellen, hogy a Népszövetség közgyűlésének elnöki székét, ha ideiglenesen is, a valenciai kormány elnöke, Negrin foglalja el. (Betűrendben ugyanis a köztársasági következett, s így az elnökség megválasztása előtt az ő képviselője töltötte be ideiglenesen az elnöki tiszteket). Negrin volt az, — folytatja a hazafias spanyolok emlé-

irata — aki Spanyolországban megszervezte a terrorizmust és főbűnöse az ott történt szörnyűségeknek. Emlékeztet a jegyzék arra, hogy a spanyol hazafias mozgalom nem az, aminek a vörösek szeretnék ravaszul beállítani: „a törvényes hatalom ellen irányuló közönséges katonai lázadás”. Éppen a kormánypártiak a lázadók, akik gyilkosságaikkal maguk kezdték a polgárháborút. A törvényesség talját azok hagyták el, akik a kommunisták által megkörnyékezett kormányukat Madridból Valenciába elkisérték.

A jegyzék ezután felsorolja a madridi börtönökben megölt politikusok neveit és ötven meggyilkolt képviselő névsorát és hangoztatja, hogy „a kormány jóvoltából 300 ezer gyilkosság történt a kormánypárti Spanyolországban”. A köztársaságiak megsértették a jog legemibb alapelveit, amikor lerombolták a templomokat, lemészárolták a papokat, kinozták a foglyokat, sőt a külföldi diplomáciai és konzuli egyesületek tagjai ellen is merényletekre vetemedtek. Ezek a tények több, mint elegendők arra, hogy a civilizált nemzetek gyűlekezete megtagadja a kormány kiküldötteinek elismerését bármely ország jogszerű képviselője gyanánt.

Ezzel ellentétben a Franco-kormány főhatalmat gyakorol Spanyolország lakosságának kétharmada és valamennyi protektorátus és gyarmat felett. A jegyzék a Népszövetség és az egész világ tisztességes közvéleménye előtt megállapítja, hogy a valenciai állítólagos kormány törvénytelen és jogellenes. Egyedül Franco tábornok kormányát illeti meg az elvitathatatlan jog, hogy a spanyol nemzet kizárólagos képviselőjének tekintésük. Franco kormánya kéri, hogy ezt a jegyzéket közöljék az igazoló bizottsággal.

Román lap beszámolója a kisantant és Magyarország között folyó tárgyalásokról

Bucuresti. Saját tud. A „Dimineata” Gent-be kiküldött tudósítója hosszabb tudósítást közöl a kisantant és Magyarország között folyó tárgyalásokról. Victor Antonescu, a kisantant jelenlegi elnöke tegnap tárgyalt a magyar küldöttség elnökével. A tárgyalások nemrég kezdődtek meg s azért azok eredményeire még nem lehet következtetéseket vonni. Az alkudozások jelenlegi állása azonban a következő: Bárdossy egy maximális tervezetet nyújtott be a sinaiai konferenciának, amely a következő kívánásokat tartalmazza: 1. Ismertessék el Magyarország felfegyverkezési joga a teljes jogegyenlőség elve szerint. 2. Az utód-

államok magyar népkisebbségei számára a nemzetközi szerződésben foglalt jogvédelem és méltányos bánásmód biztosítása. 3. Bizonyos gazdasági előnyöket nyújtson a kisantant, hogy a Dunamedence államai között összhang jöhhessen létre.

Mint jóltesült körökben mondják, — folytatja a „Dimineata” tudósítója, — azt az elvi határozatot hozták, hogy Románia, Csehszlovákia és Jugoszlávia külön is tárgyalhasanak Magyarországgal, de egymással egyetértésben, s ha megegyeznek, három azonos egyezményt kötnek a magyar kormánnyal.

Ki a felelős?

(S. I.) — A társadalmaknak épenugy megvannak a törvényei, mint minden más földi jelenségnek. A különbség csak az, hogy ezeket olykor nem tudjuk, olykor nem akarjuk meglátni és az is előfordulhat, hogy azokat eltakarják a szemünk előtt. Akármilyen sűrű legyen is azonban ez a lepel, az örök törvények acél szerkezete minduntalan kivillan alóla, vagy ha másként nem, zugásával jelentkezik, mint bádog börtönéből a motor.

Itteni magyar társadalmunknak is megvannak a maga láthatatlan belső törvényei, melyek működnek, ha nem is látjuk a szerkezetüket. Nem könnyű számunkra ezt a szerkezetet meglátni, mert új és nehéz a kisebbségi helyzet, azonkívül pedig természete szerint arra csábít, hogy jelenségeit főként politikai és jogi szempöngből nézzük. A nagygyűlésen azonban, ahol annyi kitünö és becsületes magyar ember fedte fel nemzeti gondjainak és gondolatainak menetét, minduntalan tapasztalhattuk, hogy ezt a szerkezetet sokan tanulmányozzák és ezek közül nem egy olyan buvár akad, ki ennek a láthatatlan s megfoghatatlan gépezetnek fontos törvényeit felfedezte, de nemcsak felfedezte, hanem azokat már alkalmazza is.

Kár volna, ha ezeket a sorsdöntö megállapításokat nem emelnék ki a beszámoló tömegéből s nem igyekeznénk hozzájárulni ahhoz, hogy tudatuk minél általánosabb, alkalmazásuk minél süröbb legyen.

Debreczy Béla, a kitünö pénzügyi szakember előadásában világosan és tisztán megállapította a nemzeti feladatoknak azt a fontos körét, mely a kisebbségi nemzeti élethez ezidőszert meg a bankokra vár.

„Nem türhető — mondotta többek között, — hogy az egyetemes érdekek veszélyeztetésével a magyar jelleg alatt bárkik a személyi vagy helyi érdekek külön megoldásának útjára térjenek, függetlenül magukat az egyetemes népi érdekek parancsszavától és kitérjenek a magyar banktöke magasabbrendü hivatásának teljesítése elől...”

Majd így folytatja megállapításait: „Erkölcseleg nincs is joga a banktökének arra, hogy aprétegek egyetemes érdekeinek figyelmen kívül hagyásával egyéni szempontok alapulvételével keressék a jövedelmzés útját. Ugy a szétosztásra összegyűjtött töke, mint a töke hozadéka a nagy néprétegek verejtékes munkájából ered, mert munka nélkül nincs töke, nincsen profit. Éppen azért a magyar banktöket nemzeti töke gyanánt kell felfognunk, melynek hivatása, kötelessége van azzal a népréteggel szemben, melynek erejéből, verejtékéből a töke és annak jövedelmzésége fakad. ... Néprétegeink... joggal állíthatják tehát követelmény gyanánt, hogy a magyar jellegü banktöke vonja le a magyar néprétegekkel való tényleges kapcsolatainak következményeit és teljesítse a maga gazdasági feladatait a nagy tömegek érdekeinek megfelelő módon...”

Egyszerü, de megdönthetetlen igazságok ezek.

A kisebbségi nemzetek érdekében mérhetetlenül megnö a banktöke szerepe: a szászok és románok példája eléggé mutatja. Ha ezt a feladatát a banktöke nem teljesíti, az egész kisebbségi kulturális és politikai munka — homokra épít.

Nem került volna sohasem sor Debreczy

Béla megállapításaira, ha ezeket a kötelességeket teljesítették volna azok, akik a magyar nép megtakarított garasával javarészt sáfárok voltak. Néhány intézetet kivéve, a túlnyomóan nagy többsége azoknak a bankoknak, melyek mindennap hasznot húznak abból, hogy magyar jellegük van — egyszerűen kapcsolta magát a nemzeti gazdálkodás szervezetéből és mitsem óhajt tudni kötelesegekről.

Nyugodtan állítjuk, hogy a legnagyobb része a gazdasági szervezettség hiányának, melyről annyiszor szokás panaszkodni, onnan származik, hogy a magyar gazdasági élet igazi, tényleges sáfárai nem vesznek részt a magyar gazdasági és társadalmi szervezésben, de még a pusztán szervezetséget sem vállalják, hanem a legjobb esetben öncélú életet élnek; igen sokszor azonban éppenséggel más nemzeti célokat szolgálnak egészen nyíltan. Mégis azt látjuk, hogy ezeket senki sem vonja kérdőre, ezeket senki sem támadja, hanem ellenkezőleg, igen sok esetben éppen ezek az emberek és intézetek állanak bizonyos támadások mögött, melyek a szörnyű felelősséget gonosz következetességgel mások vállára igyekeznek gördetni!

A román kulturának egész terhét, a románok politikai ellenállásának összes költségeit a kis román bankok viselték, a szászok multjában nem kevésbé. Nálunk — néhány dicséretreméltó kivételtől eltekintve — a kisebbségi élet minden gazdasági terhét, a tagdíjakat, a kulturális mozgalmak költségeit és egyéb áldozatokat lelkes embereknek kicsiny, de annál szegényebb csoportja viseli, ahogyan tudja. A kritikát azonban bizonyos kaszinói és kávéházi asztalok mellől közönyös és jóllakott bankférfiak irányítják, akik semmiben sem vesznek részt, semminek a kockázatát nem vállalják, ellenben állandóan szitják az elégedetlenséget, különböző látható és láthatatlan szerveken keresztül.

Vajjon meddig mehet ez még így? Vajjon mikor állapítjuk meg végre a kötelesegeket, melyek a különböző rétegeket terhelik, elsősorban a gazdasági rétegeket és ezek között is a legelőbb ezeket a bankokat? Mikor kerül végre a sor a szankciókra, vagy legalább arra, hogy a népi rétegek jogos elégedetlenségét azok ellen irányítsuk, akik azért a legelső sorban felelősek: a gazdasági életünk e felelőtlen irányítóira, akik e megbízásuknak eddig csak az előnyeit élvezték? Ki adhat kenyeret kisebbségi helyzetünkben ifjúságunknak más, mint azok, akik gazdasági erőink felett sáfárok, megtakarított tőkéink irányítását végzik a döntések afelől, hogy melyik vállalkozás, melyik iparos érdemli meg a hitel termék felosztását?

Kérdem: teljesítik-e ezek az intézetek és ezek az emberek ezeket a kötelesegeket? A legnagyobb gondjuk-e ezeknek a gazdasági szerveknek az, hogy a népkisebbségi magyar nemzeti élet folytonossága meglegyen és az ifjúság megkapja azt a gazdasági helyzetet, azokat a munkaalkalmakat, melyekkel ezt a hivatását teljesíthesse? Mi azt látjuk, hogy a népkisebbségi magyar ifjúság Brazília őserdőiben nem lehetne elhagyottabb, mint mindennapos környezetének gazdasági életében, annak ellenére, hogy mindenfelé magyar szót, sőt igen gyakran szép magyar szövegeket is hallhat!

Hangsúlyozzuk: vannak intézetek, melyek ezeket a feladatokat teljesíteni igyekeznek. Ezek azonban a kevesek, a gyengék. A többsége a magyar jellegű gazdasági szerveknek egészen más vizeken evez. Csodálkozunk akkor, ha nem vagyunk olyan erősek, amilyenek lehetnének?

Katona Jenő:

Az aszfalt apostala

Egy nagy életnek, helyesebben szólva egy nagy életprogramnak rajza Sonnenstein, Berlin híres apostoláé. Az egyház szociális arcának apológiája ez a könyv.

Ara 40 lei és portó.

Kapható: könyvosztályunknál

A közegészségügyi minisztérium visszahelyezte birtokaiba a premontrei rendet

Oradea. Saját tud. Ismeretes, hogy az elmúlt héten a közegészségügyi minisztérium felhatalmazására hivatkozva, az állam birtokába vették az oradeai premontrei rend sámmertini tulajdonát képező rendházat és a Felix-fürdőt.

Szilágyi M. Dózsa, a rend perjele öfelségéhez a királyhoz, Cassulo András pápai követhez, Tatarescu miniszterelnökhöz, Iamandi kultuszminiszterhez és Rómába a Premontrei Curiához tiltakozó táviratot intézett az önkényes birtokháborítás ügyében, majd maga is Bucurestibe utazott. Főlkereste Cassulo András pápai követet, aki megütközéssel fogadta a rend birtokának elfoglalásáról szóló hírt és kijelentette, hogy már régen dolgozik azért, hogy nyugvópontra helyezze a kormánnyal szemben a premontrelek ügyét.

Dr. Gyárfás Elemér, magyarpárti szenátor is kihallgatáson jelent meg ebben az ügyben a közegészségügyi miniszternél, akitől azt a felvilágosítást kapta, hogy senkit sem hatalmaztak fel arra, hogy birtokbavegye az oradeai premontrelek ingatlanait.

Szilágyi M. Dózsa perjel, miután megnyugtatták, hogy ügyük igazságos elintézését nyer, hazatért Bucurestiből. Hétfőn délután aztán meg is érkezett a közegészségügyi minisztérium távirata, amely visszahelyezi birtokaiba a rendet. Egyben a rend Felix-fürdői bérlőit is értesíti a távirat, hogy ismét a premontrei rendet tekintsék tulajdonosnak.

A közegészségügyi minisztérium intézkedése nagy megnyugvást keltett.

Százezer frankos jutalmat tűztek ki a párizsi bombamerénylet tettesei kiderítésére

Tanuvallomás egy külföldi terrorista-csoport közreműködéséről. — Másik tanuvallomás arról, hogy a pokolgépeket francia kifutók vitték a helyszínre. — Nagy eréllyel folyik a nyomozás

Párizsból jelentik: A belügyminisztériumban a rendőri és igazságügyi hatóságok hétfőn délután nagy megbeszélést tartottak a bombamerényletek ügyében. A kormány 100 ezer frank jutalmat tűzött ki a két merénylet tettesének nyomravezetője számára. A „Paris Soir” a maga részéről 25 ezer frank jutalmat ígér. A „Jour” szerint egy titokzatos külföldi kereskedő nagyfontosságú tájékoztatást adott az ügyben a hatóságoknak.

A bombamerényletek ügyében egyébként a nyomozás nagy erővel folyik. Legfontosabb momentum most a két pokolgép maradványainak felkutatása. Egyelőre azonban csak a Boisier utcai házban tudják folytatni a nyomozást, a másik ötemeletes épületet ugyszólván teljesen rombadöntötte a robbanás, úgyhogy a romok között kutatni lehetetlen. Számos főfalat alá kellett támasztani, nehogy azok is összeomoljanak. Egyelőre egy darabot találtak a pokolgépből, úgyhogy a származását és összetételét illetően a nyomozó hatóságok még mindig csak találgatásokra vannak utalva.

A polgári sajtó a kommunista propagandát teszi felelőssé a merényletekért. A baloldali sajtó viszont az állítja, hogy

bizonyos nemzetközi hatalmak művét kell keresni a merényletek hátterében.

A tanukihallgatások közül eddig egy külföldi kereskedő és egy párizsi sofőr vallomásának tulajdonosának jelentősége. Ezekről azonban egyelőre nem tájékoztatták a nyilvánosságot.

A „Paris Soir” szerint a külföldi kereskedő, aki jelenleg ugyan már francia állampolgár, de állandó kapcsolatban áll hazájabeliakkal, azt az adatot szolgáltatotta, hogy egy hazájabeli terrorista csoport szervezetet létesített Franciaországban és ez már rég készül terrorcselekmények végrehajtására. Állítólag azt is jegyzőkönyve mondotta, hogy ő már a múlt hétfőn jelentést tett bizonyos francia hatóságok közepére a készülő bűncselekményről. Külföldi ismerősei ugyanis közölték vele, hogy „figyelmeztető jelt adnak”, de ő nem tudta, hogy ez a jeladás miből áll.

A párizsi sofőr a Boisier utcában haladt a robbanás pillanatában és állítólag az ő vallomása is érdekes részleteket tartalmaz. Hír szerint kijelentette, hogy azok a kifutók, akik a két bombát vitték a később rombadöntött házakhoz, — franciák voltak. A nyomozás most kitélik után kutat.

Olasz anarchista szerepe a párizsi bombamerényletben

A francia kormány külpolitikai okokból óvatos a nyomozásban

Párizsból jelentik: A francia kormány a pokolgépes merényletek ügyében megindított nyomozást az állam ügyének tekinti. A belügyminiszter és a miniszterelnök állandó érintkezést tart fenn az ügyészség és a rendőrség vezetőivel és személyesen vezeti a nyomozást irányító hatóságokat. A „Jour” lehetségesnek tartja, hogy a kormány óvatosságának külpolitikai okai vannak. Chautemps és Delbos ugyanis utasítást adott az ügyészségnek, hogy a sajtónak ne tegyen elhamarkodott kijelentéseket.

A „Matin” toulousi jelentése szerint Luigi Tanburini olasz anarchista is szerepet játszott a merényletnél. Tanburini ugyanis nemrég kiutasították Franciaországból, mire szeptember 10-ikén elhagyta Toulouset és valószínűleg Párizsba utazott. Tanburini részese volt a marseillesi olasz konzulátus és a cerberei alagút ellen elkövetett merényletekben is, de mindkét ügyben titokzatos befolyás segítségével sikerült megmenekülnie.

A kínaiak Sanghaiban föladták előretolt állásaikat

Mocsarakkal védett hátsóbb állásokba vonultak vissza. Honkongban is japán csapatok szállottak partra

Sanghaiból jelentik: Sanghaiból érkezett táviratok megerősítik azt a hírt, hogy a kínaiak Lotientől az északi pályaudvar érintésével Bascsekióig húzó állásaikat kiürítették és a Kiasang-Csapej vonalon lévő állásokba húzódtak vissza. A japánok lassan követték a visszavonuló kínaiakat, délután pedig megszállták Nagy-Sanghai városi negyedét.

A kínai főparancsnokság a visszavonulással kapcsolatban azt közli, hogy ez nem jelenti Shanghai feladását. A kínai csapatok a Kiasang-Csapej vonalon megerősített állásokba vonultak vissza. Oka ennek pedig az, hogy az új hadállásokban jobbak a védelmi lehetőségek.

Hétfőn este a japán repülők megkezdték az új kínai állások bombázását. Az új állások gyalogsági támadása nehézségekbe ütközik, mert az állások előtt elterülő vidék rendkívül mocsaras.

Hongkong előtt a Diaz öbölben japán hajók jelentek meg és csapatokat tettek partra azzal a céllal, hogy elvágják a vasúti összeköttetést Hongkong és Kina belseje között. Hongkongban a japánok partraszállása nagy izgalmat keltett.

A nankingi új angol nagykövet a hadizónás uton gépkocsizott

Kínai külföldi diplomáciai körökben elterjedt hírek szerint **Howe** angol nagykövet Sanghaiból Nankingba indult, hogy átvegye az ottani angol nagykövetség vezetését. Az angol nagykövet ugyanazon az uton halad gépkocsijával, amely hadizóna, s amelyen a sanghaji angol nagykövetet nemrég repülőtámadás érte.

Londonból jelentik: A „Daily Telegraph” jelentése szerint **Howe** angol nagykövet megkérdezte a sanghaji japán nagykövetet, hogy mik Japán igazi kínai érdekei és háborús céljai. A nagykövet azt felelte, hogy nincs módjában választ adni és a kérdést közli Tokióval. Howe erre hangoztatta a sanghaji angol érdekek nagy fontosságát és annak kívánatos voltát, hogy kerüljék a további károsítást. Ki-

emelte, hogy súlyos következményekkel járna, ha az angol érdekek a japán—kínai hadjárat folytán további veszteségeket szenvednének.

A hongkongi japán partraszállás és a sanghai új-kínai állások ostromának nagy nehézségei

Londonból jelentik: **Csang-Kai-Sek** felesége kábeltávirata jelenti Nankingból a „Daily Heraldnak”: „Most értesültem, hogy öt kínai repülőgép Hongkong körül megtámadott és elsüllyesztett egy japán torpedórombolót.”

Sanghaiból jelentik: A „Daily Express” szerint a legutóbbi harcokban a városkörüli mocsaras területen percek alatt egész japán századok tüntek el a hinárban. A kínai aknák is nagy pusztítást okoztak. Hongkong és

A türelmetlenség jegyében születtek meg a középiskolai tanárok nagygyűlésének határozatai

Követelik az összes kisebbségi tanárok eltávolítását és a magániskolák nyilvánossági jogának megvonását

Bucuresti. Saját tud. A romániai középiskolai tanárok cernauti nagygyűlése befejeződött. A nagygyűlésen határozati javaslatot fogadtak el, amelynek a tantestület nacionalizálására vonatkozó része itt következik:

Tekintettel arra, — mondja a határozat — hogy a kisebbségek és különösen a zsidók szervesileg képtelenek arra, hogy mint tanárok nevelőmunkát végezzenek, tekintettel arra a feltétlen szükségességre, hogy ezt a nevelést csak vérszerinti románok végezzék, akik egyedül tudnak eleget tenni a nemzeti követelményeknek, tekintettel arra, hogy az alkotmány alapelve szerint is a román állam egységes, osztha-

A hatásos fogpép!

Egészséges fogak:

ODOLO

Kantong között a kínai erődöket japán cirkálók és torpedórombolók támadták meg. A kínaiak a hongkongi öbölben cementtel megakadályozták a japán hadihajók az öbölbe való bejutását megakadályozták. A Hongkong közelében lévő szigeten a japánok erődítményeket és flottabázist építenek.

Newyorki hír szerint **Roosevelt** elnök a távolkeleti és európai helyzet megvitatására keddre rendkívüli minisztertanácsot hívott össze.

atlan nemzeti állam, amelynek hármas elve iskolai vonatkozásban nem tartható tiszteletben, csak vérszerinti román tantestület alkalmazásával, a romániai középiskolai tanárok egyesülete kéri a tantestület nacionalizálásának törvénybe iktatását.

Ezzel kapcsolatban a következőket szögezték le: 1. Az lehessen állami középiskolai tanár csak, aki vérszerinti román ember. 2. A jelenlegi kisebbségi tanárok, különösen a zsidók, haladék nélkül nyugdíjazandók szolgálati éveik kiegészítésével a nyugdíjjogosultságig. 3. A jövőben kisebbségek s különösen zsidók ne lehessenek tanárok, csak saját felekezeti és kisebbségi iskoláikban, amelyekre nézve az állam tartsa fenn a szigorú és hathatós ellenőrzés jogát. 4. A román állam területén a nemzeti tantárgyak: a román nyelv és történelem, Románia földrajza, a jog, a kereskedelmi tudományok csak vérszerinti román tanárok által taníthatók. Végül az egyesület kéri az összes magániskolák nyilvánossági jogának a megvonását.

A francia frank esése a román pénzpiacra is érezteti hatását

Bucuresti. Saját tud. A francia franknak a párizsi és londoni pénzpiacra való esése a román pénzpiacra is éreztette hatását. Az idegen pénzek szabad forgalmában a francia frank vásárlási árfolyama 6.45-ről 6.35-re esett, minthogy a bucaresti részvény- és értéktőzsde péntektől hétfőig zárva volt, a francia frank esésének hatása a börzén csak hétfőn volt érezhető, ahol ez a részvények és értékek gyöngye forgalmában nyilatkozott a frankesés miatti bizonytalanság következtében. A frank hivatalos árfolyama Bucuresztiben megmaradt 3.65 leien, a vásárlásnál és 3.85 leien az eladásnál plusz 38 százalék jutalék.

Japán csapatok szállnak partra Sanghaiban.

A japánok hosszú háborúra rendezkednek be Kínában. Nap mint nap újabb csapatzállító hajók vetnek horgonyt a sanghai kikötőben. Képünkön az egyik szállítmány partraszállása látható.

Olaszország csak tárgyalási alapnak fogadja el a nyoni egyezményt

Az angol és francia ügyvivők Ciano gróf külügyminiszternél

Rómából jelentik: A római angol és francia ügyvivő hétfőn megjelent az olasz külügyminisztériumban és hivatalosan közölte Ciano külügyminiszterrel a nyoni értekezlet megállapodásait. Ugyanakkor a berlini angol és francia ügyvivő a német külügyminisztériumban ismertette az értekezlet eredményeit.

Londonba érkezett hírek szerint a római angol ügyvivő kifejezésre juttatta Ciano előtt az angol kormány sajnálkozását, hogy Olaszország nem vett részt az értekezleten és hangoztatta az angol kormány számára a rend fenntartását a számára kijelölt biztonsági körzetben. Angol politikai körökben kedvetlenséget idézett elő az a hír, hogy Olaszország csak tárgyalások alapjául szándékozik elfogadni a nyoni egyezményt. Az angol kormányhoz közelálló körök ugyanis nem tartják elfogadhatónak azt az olasz kívánást, hogy a megállapodás a londoni semlegesítési bizottság elé kerüljön, mert a bizottságot nem tartják illetékesnek a kérdés

tárgyalására. Különböző is az olasz ellenjavaslatokról csak a földközi-tengeri járőrszolgálat megkezdése után lehetne tárgyalni, mert Franciaország és Anglia azonnal hozzá akar kezdeni az egyezmény életbeléptetéséhez és annak elhalasztásához nem járul hozzá.

Nyomból jelentik: A földközi-tengeri hajózáratok biztonságára irányuló nyoni egyezmény életbeléptetését a hét végére várják. Az egyezménytervezet eredeti szövegét előreláthatólag még módosítani fogják, hogy megkönnyít-

sék Olaszország számára a csatlakozást. Allítólag Róma elvben már hozzájárult a szakértő tervezethez, de különböző gyakorlati fenntartásokkal élt és többek között azt kérte, hogy terjesszék ki az Olaszország számára fenntartott nyugati ellenőrzési körzet kereteit. Az olasz kormány szerint

gondoskodni kell arról is, hogy a szovjet és spanyol köztársasági hajók csak saját lobogóik alatt haladhassanak. Ez a követelés a legélesebb tiltakozásra talált a szovjet-delegáció körében

és hír szerint Litvinov ellenkövetelésekkel fog előállni, úgyhogy még éles összetűzésekkel kell számolni. Angol és francia körökben ennek ellenére remélik, hogy sikerülni fog megegyezésre jutni Olaszországgal.

Moszkvából jelentik: Litvinov külügyi népbiztos felhatalmazást kapott a nyoni egyezmény aláírására.

A spanyol vörös hadsereg távirati parancsai német hajók bombázására

Alig néhány nappal azután, hogy a szovjet kormány éles hangú jegyzékben megvádolta az olasz kormányt a földközi-tengeri kalózkodások elkövetésével — különös érdekességgel bír ez a két dokumentum, amelyeket a spanyol nemzeti csapatok Santanderben találtak a bol-

sevisták elmenekülése után. Képünk a vörös baszk kormány ez év január 1-én és 2-án kelt táviratainak fotokópiája. A táviratok egyenes parancsot tartalmaznak német cirkálók bombázására és megtorpedozására.

A spanyol nyelvű táviratok magyar fordítása így hangzik:

Baszk kormány, elnökség. Távirati iroda. Távirat. Kantábriai tengeri haderő parancsnoka a hadügyi biztoshoz Santander. Megparancsoltatik, hogy a C-2 és C-3 tengeralattjárók Santona közelében készenlében legyenek, hogy abban az esetben, ha kereskedelmi hajó vagy város lövetik, német hajók azonnal megtorpedóztassanak. Bilbao, 1937 január 1. Bélyegző: Gobierno Provisional de Euzkadi Presidencia Gabinete Telegrafico. Bélyegző: Fuerzas Navales del Cantábrico Estado Mayor.

Baszk kormány, elnökség. Távirati Iroda, Sürögős, Kantábriai tengeri haderő parancsnoka a vízirepülőgépek parancsnokának Santander. E közlés vétele után legnagyobb gyorsasággal, lehető legnagyobb számú gépet készenlébe helyez. Stop. A legénység Mallanoban maradjon és repülési parancsot s utasításokat vár, amelyek 1708 telefonszámra adatként le. Stop. Készenlében tartunk vadászipülőgépeket, hogy a vízirepülőgépek repülését fedezzék. Stop. Valószínű feladat: repülés Santona felett és ha szükséges, német cirkálók bombázása. Bilbao, 1937 január 2. Bélyegző.

Hulló csillagok

Irtó: Z. Cseh Anna

Megbomlik a mennyország kárpitja és két rózsaszintestű anyagka sóvárgó szemmel kukucskál le a földre.

— Ejnye, ejnye, lánchordta kis fityfirittyek, megint leskelődtek? Nem mondtam már számtalanszor, hogy várjatok békén sorotokra?! A ti időtök még nincs itt és ki tudja, hogy egyáltalán el jön-e? Az a földön van megírva! — dörmögött rájuk Szent Péter.

Ijedten kapták hátra fürtös fejüket és szépegő sírással bujtak össze; de valami kis durcás erő kívánczolt a kékszemű szájacskájára.

— Anyukámhoz akarok menni! Csókot akarok! Meleg puha anyukacéskot! Az mindennél jobb és édesebb!

— Ej, no lám, a kis vágybimbócska! Mi mindent tud már a földi dolgokról! Nem mondanád meg, kíváncsi szívmocskám, hogy honnan szeded ezt a nagy bölcseséget? — dohogott Szent Péter.

— Rózsika mondta, a törött szárnyú angyal, aki akkor tért vissza lentről, amikor az első hó-pelyheket ráztuk le a földre.

— Csöndben legyetek, kis lázadók és rajta ne kapjalak még egyszer benneteket, hogy földi dolgokon törtek fejeteket. Jól tudjátok, hogy a tört szárnyú angyalok más felhők lakói s nektek nem

szabad találkoznotok. No, eredjetek szépen dolgozokra!

A kis barna tágrányított szemmel bujt közelebb társához.

— Rózsika! — lehelte áhitattal. — Milyen különös név! Beszélte vele? Oh, mondd el nekem is, hogy mit mesélt arról a gyönyörű földről...

Fontoskodó arccal vonta magával barnaszemű társát a kis mindentudó a csillagraktár sarkába, ahol egy felhő, mely éppen a földre készült, elföldte őket Szent Péter elől.

— Csitt, csöndesen, hogy égi nagyapó meg ne hallja! Látod, hogy nem szereti, ha a földről beszélgetünk.

— De hat miért jött vissza Rózsika, ha olyan jó odalenn? — motyogta egyre a másik.

— Oh, te kis tudatlan! Hiszen a tejút angyaljai mind a földre voltak szánva és sokan közülük már jártak is az élet világában, ahogy azt a turcsa bolyongást nevezik, amit az emberek vétkesnek odalenn.

— Hát síró testvéreink már mind ismerik az anyai csókot?

— Bizony úgy van. És az elvesztett, vagy soha nem élvezet anyai csók után sírnak most örökké; azért olyan homályosak a tejút csillagai. Hiába fényesítik éjjel-nappal, nem ragyognak olyan szépen, mint a mieink. A sok könny elmosa fényüket.

A kis barnaszemű szívében szorongó érzés amadt.

— De mi még nem voltunk a földön. Akkor

nekünk nem lehet anyánk?

— Csitt, ne olyan hangosan! Erről is sokat tudok ám! Hallottam, amikor égi nagyapó magyarázta a földi dolgokat az élet szellemeinek. Így oktatta őket: „Indítsátok el a sors útján a férfit és a nőt és amikor ez a két ember összehatalálkozik, pattanjon ki szívéből egy szikra s ebből a szikrából legyen a gyermek. De maradjon mindaddig a csillagok között, míg érte jön az anyai vágy. Addig lengyel angyal a neve.

Ujjongó sikoly tört fel a barnaszeműből: — Hiszen akkor nekünk is van anyukánk! De mikor jön el értünk az anyai vágy?

— Azt is megtudhatjuk, hogy elindult-e már a földről — fontoskodott a kis kékszemű. — De várunk kell, míg égi nagyapó elalszik és kinyitják tüzzemüket a csillagok. Akkor...

A gyérülő felhőoszlopon át észreveszi, hogy Szent Péter a mennyország kulcsát feje alá téve, lassan elszerűdik.

— Már alszik! Égi nagyapó már alszik! Tapsolva körüláncsolja az egymásután felgyűló csillagokat.

— Most lenézünk a földre. Megkeressük az anyukánkat és meglátjuk, hogy elindította-e már értünk az anyai vágyat?

Nezetelen libbenséssel két fényes csillaghoz suhannak és ráhajítják fürtös fejüket.

Odalenn a földön orgonavirágok nyílnak... Mámors illatuk behull az emberek szívébe. S az élet vonaglik lassú, kéjes, merengő ritmussal.

A japán császár fivére Hitler birodalmi vezérnél

A német hadsereg díszfelvonása a nürnbergi
Zeppelin-mezőn

Nürnbergből jelentik: Hitler birodalmi vezér és kancellár hétfőn a nürnbergi várban fogadta Csicsibu herceget, a japán császár fivérét. Ezután a vár régi császári termében villásreggelit adott a japán herceg tiszteletére. Villásreggeli után Hitler a Zeppelin-mezőn végigment a haderő bemutatóit, majd a csapatok záró díszfelvonulását, mely több mint egy óra-

hosszig tartott. A csapatokat maga Blomberg hadügyminiszter vezette. A felvonulást végignézte mintegy 200 ezernyi főnyi közönség. nagy érdeklődéssel figyelte a csapatok pompás, újszerű gyakorlatait s azok befejezése után viharosan éltette a díszmenethen elvonuló katonákat.

Befejeződött a nürnbergi pártgyűlés

Hitler kancellár záróbeszéde az új német faj kialakulásáról szólt

Berlinből jelentik: A nemzeti szocialista párt ezévi nagygyűlése Hitler nagy záróbeszéddel fejeződött be. Kifejtette, hogy az új német fajta kialakulása nem a régi Németország újraszülése, hanem egy, a történelemben sohasem látott új folyamat.

— Lehet, — úgymond — hogy a győzelem 1914-ben szerencsétlenség lett volna a nép számára. Győzelem esetén nem jutottunk volna el azokhoz a felismerésekhez, amelyek ma visszariasztottak volna valamennyiünket a régi Németország útjának követésétől. A párt csak ellenséges világtól körülvéve fejlődhetett ki. Ma ugyanez az ellenség áll velünk szemben. Ez az ellenség egy igazi világ-betegség, mely megfertőzéssel fenyegeti a népeket. Különös ismertetőjele ennek a világ-betegségnek a nemzetköziség. A boldog együgyűek el akarják tagadni a bolsevizmus nemzetközi forradalmi jellegét, holott maga a bolsevizmus egyetlen napot sem mulaszt el világforradalmi küldetésének hangsúlyozására. Ez a gigászi világtörténelmi esemény legnagyobb veszély az emberiség civilizációjára és kulturájára.

Olyan veszély, amelyhez hasonló az antik világ összeomlása óta nem fenyegette az egyetlen emberiséget. Ez a világpestis végetvet a demokráciának is, ha nem akadályozzák meg tombolását. A népeket védetté kell tenni ezzel a méreggel szemben. Németország és Olaszország már védetté tette magát.

A továbbiak során az oroszországi bolsevizmussal foglalkozva, Hitler kijelentette, hogy a tulajdonképpen orosz nép felett idegen faj uralkodik. Miután ez a zsidó faj, most más népeknél ugyanilyen hatásra törekszik, támpontnak használva Oroszországot, a probléma

világkérdéssé vált, melyhez így, vagy úgy, el kell dölnie. Hitler ezután vázolta a zsidó faj befolyását a népekre és kijelentette, hogy ezeknek végső céljuk egy végleges bolsevista forradalom olyképpen, hogy a proletáriátus új, idegen urak vezetése alá kerüljön. Nem kétséges, hogy az országokban nem a fasiszta de a zsidó elemek törekszenek a demokrácia megrendítésére.

A spanyolországi északi hadszintéren megújultak a hadműveletek

A nemzetiek Gijon közelében elfoglalták Pola de Cordón városát. — Zavarok a saragossai arcvonalon. — San Sebastian ünnepel

Salamancából jelentik: A spanyolországi északi hadszintéren elállt az eső és a több nap óta szünetelő hadműveletek újra megindultak. A nemzetiek középső hadosztaló, mely Gijon felé nyomul előre, megszállta Pola de Cordón városát, mely napok előtt még a vörösek egyik fontos hadiszállása volt.

Gijonban nagy az élelmiszerhiány. A városban az anarchisták az urak, akik összegyűjtötték az összes élelmiszereket és kimondták, hogy a vörösek szempontjából gyanús személyek nem kapnak ennielőt.

A Franciaországba menekült baszkok egy-

A spanyol kérdéssel foglalkozva a kancellár elismerte az angol és francia gazdasági érdekeket Spanyolországban, de ugyanilyent igényel Németország számára is.

— Amint Anglia és Franciaország nem kívánja — úgymond — az erőviszonyok eltolódását Németország és Olaszország oldala felé, éppoly kevésbé óhajtja Németország az erőelhajlást a bolsevista hatalom megnövekedéséért. Lehet, hogy

a gazdag Nagybritanniának mindegy, hogy sivataggá válik-e Spanyolország, számunkra azonban a mostani Európa ahogyan áll, létfeltételt jelent.

— Egy bolsevista Európa lehetetlenné tenné minden kereskedelmi politikát. Komoly érdekünk tehát, hogy a bolsevista pestis ne terjedjen tovább Európában. A nemzeti Franciaországgal sok vitánk volt a történelem folyamán, de mégis együtvé tartozunk az európai népek családjában. Németország nem akar gazdaságilag elszigetelődni. De ha valaki kívülről merészkedik behozni Németországba a bolsevista világ-veszedelmeket, tudja meg, hogy Németországnak megvannak a fegyverei e kísérlet villámgyors letörésére. Nem próbáljuk senkire sem rákényszeríteni nézeteinket, de senki se próbálja reánk kényszeríteni az ő nézeteit. Mindenekelőtt pedig hagyja abba a moszkvai szovjetizmus a barbárság további kiterjesztését.

másután térnek vissza a nemzeti Spanyolországba. Az eddig visszatértek száma meghaladja a háromezretet.

A saragossai arcvonalon Castel városban összetűzés volt a nemzetközi dandár és az anarchisták között. Az anarchisták ugyanis kifogásolták, hogy a nemzetközi dandár tagjai jobb ellátásban részesülnek, mint ők. Megrohanták az élelmiszerraktárt, az őrséget megölték, a raktárt kifosztották.

San Sebastianban hétfőn ünnepelték a város felszabadításának egyéves évfordulóját. Az ünnepségen spanyol Marokkó szultánja is résztvett.

Valahonnan elindul a férfi s életet élön jön forró révülettel időn és téren át. Hozza a nagy ígéretet, a jövőt, a folytatást. Megy elébe a nő, a vágy örök ajándékával szívében, várón a szent csodára. És hull az orgonailat bódító áramlással a piros, meleg emberi szívekbe... Csillagok remegő fénye vibrál a megtárukt élet felett, mintha ezernyi kíváncsi tűzben égő angyalszem lobogna bennük s a vágy rejtelmes útját kutatná.

Mennek a férfi és a nő az életúton. Találkoznak a nagy sugaras mezőkön... Mögöttük suhan a vágy s amint forró csókra összeér az ajkuk, szívébe surran nevezetelenül. Felcsendül a hullámzó, párák levegőben a szerelem örökszép szimfóniája s a vágy csengő-bongó kacagással emelgeti puha szárnyait... Repülne!... Repülne! ki a szívekből a ködpárás, ezüstös éjszakába, levegőn, felhőkön át... a csillagokig!...

Mint egy hatalmas orchester, bűg a mindenégg fölött az élet dala; hirdeti az örök lét magasatos gondolatát. De az ember, az isteni szikra meg megszentelt, hordozója, az élet zengő cantus firmusát meg nem érti; a preludium perzselő melodiját betölti lelket egészen. Leint a természet egyszerű karmesterét: elég! S a gyönyörű, forró, ígéretes muzsika megtörök; széthull egy fájt síkolytal a nagy mindenségben befejezetlenül s elvegyül a megdöbent ég szétomló hulló csillagokkal...

A két rózsaszín-testű angyalka, ráhajolva a csillagokra, figyel a földi dolgok örvénylő

sodrat. Szemük átturja a végtelent és parányi szívecskéjük megtalálja, amit keres: a meleget, a fényt, az életet adó forrást: az anyát.

— Látom már, látom őt! — lobban ki az öröm a kis barnaszeműből. — Valami édes, drága melegség ül a szája szélén... a csók! Az édes, puha anyai csók! Ott érik szóvá az ajkan. Vár, hív, ker engem a jó Istenből! És ott ül mellette az apám. Dolgos két keze most megpihen a munkáján és nézi az anyámat. Bársonyos szeméivel végigsimítja kedves alakját... Valami fénylő sugár bujkál a szívük táján, mintha egy szírmát bontogató lilium volna!... Nem, nem virág; hiszen szárnyak suhogását hallom! Az anyám mosolyog, az apám szemében könny csillog és most... meg-lebbennek a hófehér szárnyak... Látom már, látom az arcát! Óh, az ég felé tekint!... A vágy, az anyai vágy isteni himnusza!... Elindult értem a földről!

Átöleli a kis csillagot, melyen át a jövő szemébe nézett és forró csókkal búcsúzik tőle. Ragyogó szemecskéje kitarul az élet felé s az új világba feszülten boldog, gügyögő sirásba kezd.

A kékeszöld bálmuló tekintete egy fényesen kivilágított ablakra téved. Valami hűzza, vonja parányi szívét, hogy betekentsen rajta.

Szép, fiatal asszony áll a tükör előtt és tűzi fel bál ruhájára a gyémántos csattot. Amint végigtekint tükörképében, riadtan takarja el szép, gyűrűs kezével az arcát... Talán a kis kíváncsi angyalszemek lobbantak bele a szemébe? Nézi, nézi a kis kékeszöld ezt a különös jelenséget... Hirtelen szírást érez a szíve táján.

— Jaj, fáj! Megijedt tőlem az anyám!...

Milyen ragyogó szép asszony! Az ajka mintha égne, üde és piros. De valami hiányzik róla... Nem látom, jaj, nem látom rajta a csókot! Vagy talán szívébe zárta, hogy senki se lássa, el ne vehesse tőle, csak én... Én, a gyermeke!

— De a szíve... valami vonaglik benne... mint egy szép, félig nyitló bimbócska... Nem, nem bimbó, hiszen megmozdulnak a szírmok s mintha szárnyak volnának: hamvas, pelyhes kis madárkaszárnyak. Jaj, eltakarják előlem az anyám szívét! Hess, hess onnan vergődő madárka! Látni akarom életem virágát: az anyagi csókot!

— Most meg-lebbennek a vékonyka szárnyak... Egy könnyes, fájdalmas arc néz fel az anyámra... Hiszen az a vágy, az anyai vágy! De miért olyan szemrehányó a tekintete? S az anyám, az én karcosüstű, szép, fiatal anyám, milyen vad, ijedt tekintettel mered reája... A vágy szemében könyörgő kékség! Anyám, nézz reá!

Hevesen dobogó szívere szorítja kezét. — Jaj, ne bántsd! Dobd el azt a ragyogó tűt a kezedből... Még megszurhatnád vele a vágyat! Anyám, a szívedet öld meg, ha bántod őt. Anyám! Anyám!... Jaj, most átszurad vonagló kis szívét... Meleg, piros cseppekben hull a vére... Jaj, hiszen ez az én vérem! Anyám megölted a vágyat s én nem leszek soha, soha gyermek!...

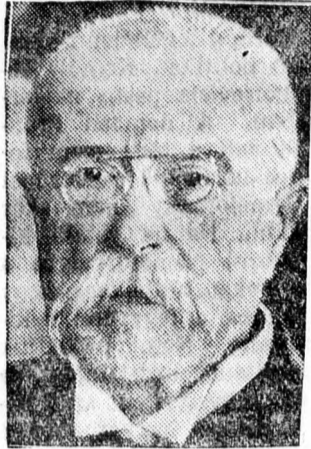
Aléltan omlik le a remegő kis csillag mellé s lázasan didergő teste alatt zizegve törnek össze selymes szárnyai.

A fénylő kis csillag még egyet lobban, aztán sísteregve zuhan le a mélybe: a sötét, hideg földre

Meghalt Massaryk Tamás, Csehszlovákia megalapítója

A volt köztársasági elnök kedre virradólag hunyt el szívgyöngeségben. — Érdekes pályafutás a lakatosinaságtól az államfői méltóságig

Prágából jelentik: Kedre virradóan, hajnali fél 4 órakor érkezett Prágába a hír hogy Massaryk Tamás, a cseh köztársaság volt elnöke meghalt. Az agg elnök állapota hétfő estére rosszabbodott és orvosai további injekcióval igyekeztek megmaradt életerejét fokozni. Éjjel utáni 2 óra körül már csak kihagyással működött a szíve s ereje is hanyatlani kezdett. Nyomban felköltözték a rövid idővel

előbb pihenőre tért Benes elnököt és feleségét s Hodzsa miniszterelnököt, valamint a család tagjait, akik némán álltak körül a haldokló ágyát. Hajnali 3 óra 27 perckor jelentette az egyik orvostanár, hogy az érverés megszűnt, majd két perc múlva, hogy a szívverés is elállt.

Massaryk halála után országos gyászt rendelt el a kormány. Csehszlovákia valamennyi városában és falvaiban a házakat fekete zászlóval kell fellobogóztatni.

Massaryk G. Tamás 1850 március 7-én született Gödingben, Morvaországban. Apja urasági kocsis volt. A gyermek Massaryk két évig német alreálba járt, majd otthagyta az iskolát és Bécsbe ment lakatosinasnak. Rövidesen újra vizsatért tanulmányaihoz. Tizenöt éves korában beiratkozott a brünni német gimnáziumba. Kiváló előmenetelt tanúsított és a brünni rendőrfőnök segítségével a gimnázium elvégzése után a bécsi egyetemre ment. Itt osztályfőrája volt Beck báró, a későbbi osztrák miniszterelnök. 1876-ban doktorátust tett. Külföldi tanulmányait Lipcsében végezte. Itt ismerkedett meg későbbi feleségével, az amerikai születésű Garrigue Saroltával. 1878-ban feleségül vette és ugyanakkor a maga családi nevére mellé fölvette a Garrigue nevet is, mit az utóbbi évtizedekben csak egy G. betűvel jelzett. Ugyanebben az évben a bécsi egyetem bölcsészeti karán magántanúrrá habitálták. „Az öngyilkosság, mint a modern művelődés tömegjelensége” címen írt nagy feltűnést keltő tanulmánya alapján. Az 1880-ik évben elhagyta a katolikus hitet és protestáns lett. Az 1882. évben rendkívüli tanár lett a prágai egyetemre. A cseh ifjúság körében ekkor még népszerűtlen, mert a cseh nacionalizmus részéről legrégebbi nemzeti emlékeknek

hirdetett úgynevezett „kőnighofi kézirat”-ról megállapította, hogy hamisítvány. Az 1891-ik évben kapcsolódott be az aktív politikába. A piseki kerületben ifjú csehpartú programmal beválasztották a bécsi parlamentbe. Nagy feltűnést keltett 1893-ban a bécsi parlamentben tett indítványával, hogy a magyar befolyás elemsúlyozására a monarchia kebelén belül létesítsenek egy független cseh államot. Rövidesen szakít pártjával és önálló pártot alakít „realista párt” névvel. A párt kicsiny volt, de csakhamar tekintélyes politikai súlyra tett szert. A századfordulón az ismeretes polnai vérvád ügyében nagy feltűnést keltett egy

röpirata, amelyben elítélte a vérvád terjesztőit. Az 1907-ik évben másodszer is bekerült a bécsi parlamentbe.

A világháború kitörésekor külföldre ment és az önálló cseh állam érdekében agított az antant fővárosaiban, majd Amerikában. Együtt szervezte is az antant és Amerika segítségével a cseheket az osztrák-magyar hadsereg otthagytására s az osztrák-magyar monarchia elleni cseh légiók létesítésére. A monarchia összeomlása hírére Newyorkból hazasielt. Az első cseh forradalmi gyűlés Csehszlovákia elnökévé választotta és 1920-ban. Államfővé választását 1927-ben és 1934-ben megismételték. Az 1935. év decemberében megrongált egészségére hivatkozva lemondott az elnöki tisztségről és azóta teljesen visszavonultan élt a cseh nemzet részéről neki adományozott kastélyban. Massaryknak négy gyermeke volt. Herbert a háború alatt ragályos betegségben meghalt. Jan jelenleg londoni csehszlovák követ, egyik leánya, dr. Massaryk Aliz, a cseh örökösörösz elnöke, másik leánya, Olga egy svájci orvos felesége. Massaryk Tamás felesége 1923-ban halt meg.

Az emlékezés szárnyain...

Odorheiu, szeptember 6.

Ilyenkor, mikor kedvesen csicsergő fecskék ropkodnak körül az ősi fészket, amelyet elhagyni készülnék, s amikor nagy hadgyakorlatokat tartanak a felcsperedett, ifjú fiókákkal, hogy őket is előkészítsék a hosszú afrikai utra, én is minden évben felkeresem szülőfalumat ott a Zemevara alatt, hogy résztvegyek a kisasszony-napi búcsún. Az idén éppen egy egész társaságépcsit töltöttem meg a kozsegből elszarmazottak hozzátartozóikkal s a papokkal együtt.

Gépkocsink a rossz út ellenére is vígan száguldott fölfele a Nagyküküllő sarjútlatos völgyén. Gyorsan hagytuk el Becleant, a templomépítő Pál András püspök, az akadémikus Balassy Ferenc, az iskolaigazgató, Soó Gáspár és Pál Gábor s a közíró Paál Árpád dr. és annyi más jelenünk szülőfaluját és szarmazási helyét. Villámgyorsan maradt el balkez felől a Reztető barlangjával, melyek alatt egy félszázaddal ezelőtt az Ugron Gábor fűszeggyara zakatolt s téglagyára vetette a kitűnő teglat. Most mindezekre csak az egbenyuló hatalmas kemény emlékeztet. Még ezelőtt jóformán most meg sem szemlélhettem, amikor elhangytak a tenyeri szorost s szemünkbe oltott a konglomerat sziklából álló meredek hegyoldal: „Keményderőse”, amelyet regen a Küküllő hullámai csapkodtak s amely alatt, az egykori víz medrén, most a megyei út vonul végig. A meredek sziklás hegyoldal alá érve, eszembe jutott, hogy erről a helyről négy-öt évtizeddel ezelőtt mennyit mesélt nekem jó édesapam, amikor Udvarhelyre vitt be a gimnáziumba, vagy onnan hozott haza a szünidőre.

Most én veszem át boldogult édesapam szerepét s mondom a mellettem ülő Filo Ferenc dr barátomnak:

— Nézd ezt a sziklás magaslatot! Regen ezen keresztül vezetett az út itt folyt a Küküllő, ahol most robugunk. Bizony rossz, tengelytörő út volt. A deszkával és gerendával szekerességre menő etelaki székelyek „fakó” kerekű szekereikkel csak úgy tudtak felkapaszkodni a tetőre, ha egymást kölcsönösen kisegítették. Egyik-másik meg végrendeletet is csinált, amikor erre az útra elindult.

— Hát ki és mikor vezette el innen a Küküllőt, hogy az utat ide helyezték át —, teszi fel a kérdést Filo Ferenc dr.

— Azt bizony Sebestyén István királybíró, az én apai nagyanyámnak az apja, több mint száz esztendővel ezelőtt, amiért még most is áldják az emlékét, — válaszolom.

— Derék ember lehetett — hangzik egyszerre több ajakról is a szó.

Bizony derék, kiválóan szociális érzékű ember volt, aki szülőfaluja haladásáért és fejlődéséért igen sokat tett. S ezenfelül még arról is nevezetes, hogy ő adta Transsylvániának az első jogi doktort Sebestyén Gergely személyében, aki kezdetben az Erd. Róm. Kat. Státus jogi liceumának volt az igazgatója, majd pedig az alkotmányos élet helyreállítása után az akkori mar. svasár-helyi kir. ítélőtáblánál ítélőtáblai mester lett. Borszéken halt meg s végső akaratához képest szülőfalujában temették el. De nemcsak ő volt kiváló jogász, hanem fiát, Mihályt is annak nevelte, aki mint ügyész a clujai javító intézetet létesítette s pályáján egészen a kuriai tanácselnöki méltóságig emelkedett s 1928-ban halt meg 89 éves korában Borszéken. Ő is mindig „zetelaki”-nak vallotta magát s ezen a néven írta a maga idejében nagy

feltűnést keltő jogi cikkeit is. Tovább is folytattam volna, de egyszerűen azon vesszük észre magunkat, hogy Zetean, a templom előtti téren vagyunk s megáll a gépkocsink. Nekem azonban még másfél kilométernyi utat kell megtennem, hogy elérjem a községnek „Pofáiva” nevű részét. Egy jó negyed óra s már ott vagyok a Küküllő új, betonalapozású, vasgerendájú hídján, amelynek helyén gyermekkorunkon úgynevezett „fedeles” hid állott. Innen egy pár lépés s ott állok a szép, galambbugos, tulipánokkal ékeskedő kapu előtt. Újból elolvasom feliratát, amelyet hatvan év alatt már annyiszor olvastam:

Isten segédelméből építtette ezt a kaput Biró Imre és neje Sebestyén Katalin és fia: Péter az 1872-ik esztendőben.

Eppen a harmadik nemzedéket szolgálja már ez a kapu, mert Biró Ferenc a nagyapám, fia Péter pedig az édesapám volt, ki a kapu építésének évében nősült meg.

Itt vagyok tehát az ősi udvarban, ahol annak idején tizenegyűnknek ringott a bölcsője, s ahol most legkisebb öcsém lakik családjával.

Hogy mit érez az ember a szülőházban, mondjam-e? Mindnyájunk érzését kifejezte Petőfi Sándor, amikor megírta:

„Gyermek vagyok, gyermek lettem újra...”
Par szíves szövegtől a házbellekkel s öcsémel újból visszatérek a templomhoz, hogy részt vegyek az ünnepi szentmisén.

Régebb a búcsúünnepet az 1777-ben épült, temetőben lévő kápolnában tartották, mert az van Mária tisztelőire szentelve. Amióta azonban a mártír véget ért Sebestyén Mózes kanonok nagy koncepciójú tervei alapján felépült a mai román stílusú, 54 méter hosszúságú nagy templom, itt tartják a búcsúünnep fő miséjét, csak az első misét mondják el kápolnában. A hatalmas méretű templomban négy ezer ember szorog. Az ünnepélyes misét Sándor Imre főesperes celebrálja fényes segédlettel. A szentbeszédet Bartos Mihály helyi esperes-plébános mondja. Kisasszony születésnapja a világ leghíresebb kisasszonya, a mi kisasszonyunk, akinek bölcsőjénél minden évben összeseregülünk, hogy letörölje könnyeinket. Sem a prekáció, sem a mise alatt nem tudok betelni a templom hatalmas méreteivel. Mintha valami püspöki székesegyházban volnék, úgy érzem magamat. Aldom is emlékéit a templomépítő Sebestyén Mózes kanonoknak, aki ott pihen a szentélyben. Kár, hogy a hatalmas méretű templom falába még nem illesztettek márványtáblát, hogy időtlen időkhig hirdesse a mártír halált halt nagy férfi érdemeit és emlékeztet.

Mise után ünnepi ebéd; elbeszélgetés a testvérekkel, rokonokkal, jóismerősökkel. Majd a temető meglátogatása, az ősök s a jó szülők sírjainak felkeresése. Ezzel a programmal el is telik a nap; a fiatalság gyülekezik a búcsúünnepet befejező táncrea, mi pedig sietünk a társasgépkocsikhoz, hogy esti harangszóra otthon lehessünk. A búcsú, amint másnap reggel értesültünk, befejező részében is jól sikerült. A megszokott verekedés, bicsekázás ezuttal, mindenkinek nagy örömmé elmaradt, mert a gondos rendezőség nagy körültekintéssel járt el a táncterem körül. Bár csak a jó példa állandósulna, bárcsak többé sohase folyna a drága székely vér székely ember bicskájától! Bárcsak ezután minden búcsúünnep az önévelésnek s az ősekről való kegyeletes megemlékezésnek felelhetetlen napja lenne!

Biró Lajos.

Aktatáskák

Iskolatáskák

prima bőrből olcsón

VULKANNÁL

Oradea, Bul. Regele Ferdinand No. 1.

Szemben a WAGON-S-LITS-vel.

HIREK

Központi szerkesztőség, kiadóhivatal és előfizetés teljesítési helye

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, félévre 400, negyedévre 210, egy hónapra 70 lejt.

Magyarországon: Egész évre 90 P., félévre 45 P., negyedévre 23 P., egy hónapra 7 P. 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.

Postatakarékpénzüri csekk számlánk száma: 80.037. Telefon: 27.

Felelősszerkesztő: PERÉDI GYÖRGY

Ciujai szerkesztő: dr. Sulyok István

Ciuj, Piata Unirii 13.

Kéziratokat nem örvényel meg és nem adnak vissza. Csekis válasz közzétételére magánlevelekre válaszolunk.

Egy héttel eltolódik a máriaradnai nagy zarándoklat

Oradea. Saját tud.

Lapunkban ismételt hirt adtunk már arról a nagyszabású egyházmegyei zarándoklatról, mely szeptember folyamán indul Mária Radnára s az oradeai és satumarei egyházmegye híveinek ezreit készíti a híres kegyhelyre elvezetni. A zarándoklat iránt oly nagy az érdeklődés, hogy a CFR vasutak közlése a több külön vonathoz szükséges vasúti kocsikat az eredeti időpontra, szeptember 19-ére nem is tudja biztosítani. Erre való tekintettel a zarándoklat vezetősége úgy határozott, hogy a máriaradnai zarándoklatot szeptember 25 és 26 napjaira halasztja el, amikor a CFR a kocsikat biztosította. — A különvonatok Satu-Mareről, Chilvaci-ról, Valea lui Mihai-ról és Oradeáról fognak indulni, a pontos indulási időt és egyéb tudnivalókat idejében közli lapunk utján is a zarándoklat rendezősége.

MEGHALT KOZICS GUSZTÁV NYUGALMAZOTT ALESZI ESPERESPLEBÁNOS.

Oradea. Saját tud. Kedden délelőtt 11 órakor hosszas szenvedés után. 63 éves korában meghalt Kozics Gusztáv nyugalmazott esperes-plebános. Az ősz lelképásztor türelemmel viselte szenvedéseit, buzgó lelkiatyja volt híveinek és szerető testvére papársainak. Temetése csütörtökön délelőtt 10 órakor lesz az olosighi temető Haller-kápolnájából.

Zürichi zárulat. Párizs 15.57, London 21.57, Newyork 435 háromnyolcad, Brüsszel 73.34, Milano 22.92 fél, Amszterdam 239.70, Berlin 174.70, Bécs — schilling 79.25, Prága 15.20, Varsó 82.25, Belgrad 10, Bucuresti 225.

VALSÁGOSRA FORDULT A DÁN KIRÁLYNÉ ALLAPOTA. Koppenhágából jelentik: A dán királynén hétfőn késő este gyors műtétet hajtottak végre. A királyasszony állapota válságos.

Az éjjeliór fizetésének előteremtésére magas községi illetékekkel rótták meg a nyugdíjas tisztviselőket egy székely községben. Mercurea-Ciuc. Saját tud. Sumuleu községben huzamosabb ideje községi időközi bizottság vezeti a falu ügyeit. Egy es azon a módon gazdálkodnak, ahogyan nekik tetszik. A nyaralásra alkalmas, egészséges fekvésű községben igen nagy számban telepedtek le nyugdíjasok is. Most nagy meglepetés érte őket. Kiderült, hogy a község éjjeli órák fizetésére új illetéket létesítettek és azzal megrótták azokat a nyugdíjasokat, akiknek javadalmazásából egyszer már levonásokat eszközöl az állam és akik tekintélyes községi adókat is fizetnek. Az éjjeliór fizetési alapja javára ötszázötlet ezerötyszáz lejjig terjedő községi adót vetettek ki. A kivétel ellen a nyugdíjasok fellebbezésével éltek.

Felvették Salaj megyét is a bortermő vidékek közé. Zalaú. Saját tud. Annakidején mi is megírtuk, hogy az ipar- és kereskedelemügyi miniszterium kimutatták készített az ország bortermő vidékeiről s bort csak azokról a helyekről lehetett külföldre szállítani, amelyek ezen a listán szerepeltek. Salaj megye kimaradt ebből: a kimutatásból s ezért az elmúlt ósz óta a salajmegyei bortermelők nem szállíthatták boraikat külföldre, hanem olosó áron, az országban kellett azt értékesíteni. Az Eriul melléki, a zalaú és simleul-silvaniei borsogazdák hiába követtek el mindent, Salaj megye egy évig nem szerepelt a bortermő vidékek kimutatásában. Hozzás utánjárás után végre most sikerült Salaj megyét is felvételni ebbe a kimutatásba s így most már innen is lehet bort exportálni.

P. TREFAN LEONARD CSEHSZLOVÁKIÁBA UTAZTÁBAN SÜLYOSAN MEGBE-TEGEDETT A VONATON. Satumare. P. Trefan Leonard ferencesatyát, a Szent Ferencrend volt tartományi főnökét, a kitűnő egyházi szónokot és színesstollú íróit, Csehszlovákiába utaztában Satumare közelében súlyos betegség érte. Tg-Muresről indult el s Rásboieniban gyorsvonatra szállott. Oradeát elhagyva, P. Trefan Leonardon rosszul lett vett erőt, mely egyre fokozódott. Satumaren leszállították a vonatról s bevitték az Irgalmasok kórházába, ahol megállapították, hogy agyvérzést kapott és jobboldala megbénult. Az orvosok a beteg ágyánál konziliumot tartottak. Ha komplikációk nem állanak be, a neves egyházi férfiut megmentik az életnek.

UTONÁLLÓK KIRABOLTAK ÉS MEGKINOZTAK KÉT KERESKEDŐT AZ ÓKIRÁLY-SÁGBAN. Bucuresti. Saját tud. A marasesti-focsani országuton három egyenruhába öltözött utonálló feltartóztatta Zelman focsani mészáros autóját. Az utonálló a mészárosból 12.000 lejt, társától, egy kereskedőtől pedig 8000 lejt raboltak el, aztán áldozataikat megkötözve, otthagyták és eltűntek. Néhány perccel ezután érkezett a helyszínére Cancicov pénzügyminiszter gépkocsija, aki Focsani felé tartott. A miniszter félbeszakította útját és segítségére sietett az elkinzított és megkötözött utasoknak. A nyomozó közleg az hiszik, hogy az utonálló merénylőtűket Cancicov miniszter ellen tervezték, akiről tudhatták, hogy inspekciós uton van ezen a vidéken.

HAJÓGYÁRAT LÉTESITENEK GALATBAN. Bucuresti. Saját tud. Cancicov miniszter galati tartózkodása alatt kifejezésre juttatta a kormány azon szándékát, hogy Galatzban hajógyárat létesít. Ebben a román haditengerészet számára szükséges torpedórombolókat és tengeralattjárókat fognak gyártani. A hajógyár építésére egymilliárd lejt fordítanak.

Pénzügyminiszteri rendelet az állathizlalásból és a mezőgazdasági gépek közös használatából eredő jövedelmek megadóztatására vonatkozólag. A pénzügyminiszterium 114573. számú 1937. július 8-iki kelettel rendeletet adott ki, melyben megállapítja, hogy minden olyan esetben, midőn az állattenyésztésre vagy állathizlalásra használt táptermékeket az állattartó gazdák nemcsak a saját tulajdonukban levő birtokról nyerik, hanem vásárlás útján is, nem csak mezőgazdasági adót, hanem kereskedelmi adót is kell fizessenek. Hasonlóképpen kereskedelmi adót kell fizessenek akkor is, ha az állathizlalás haszonbérbe vett birtokon folyik. A gépek használatát nem esik kereskedelmi adó alá, amíg valaki saját gépét, saját területén saját termékek feldolgozására használja, ha azonban mások termékeinek feldolgozását is végzi, kereskedelmi adót is kell fizetnie. Ha a gépek egy közös társulat vagy szövetkezet tulajdonát képezik, nem kell fizetni kereskedelmi adót, amíg a gépeket csak a társulat vagy a szövetkezet tagjai használják saját termékeik feldolgozására, ha azonban nemcsak céljaira is használják. Igen a tagnévsor pontos megállapítása tehát az adóbejárást közleg fontos kötelessége.

* Egy nő varázsa mindig egyéniségében rejlik, aki még amellet azt is tudja, hogy ügyes szépségápolással miként lehet azt még jobban átáramasztani. Szépnek, üdének lenni ráncok és bőr tisztáltságot nélkül, az mindig varázslatosan hat. Mily könnyen érhető el a szép, üde fiatalos archőr, ha azt egy kis szakember kezében részesítjük. A főfelvétel: megszabadtítani alaposan a tisztáltságtól és jól táplálni a bőrt. A legalkalmasabb és legértékesebb segítő szer erre a SCHERK-féle arcviz, amely mélyen behatol a bőrhöz, megélelenti a vérkeringést, elősegíti a bőrnek megfelelő vérrrel való ellátását, amely életfeltétele.

Terményárak Oradeán. Búza 430—440, rozs 470—475, árpa 375—380, ótengeri 300—305, új tengeri (csöves) 120—130.

MARGUERITE BOURGET :

A megtört pecsét

(Regény).

A modern kor vajudó házassági problémáinak egyik érdekes esete. Tündöklő, forró és színes regény, az új francia társadalom és francia vidék remek rajza.

Ara 95 lei és 15 lei portó.

Kapható könyvosztályunkban.

Időjárás

A bucaresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint a várható időjárás: Az időjavul, helyenként futó eső, esetleg zivatar. Éjszaka hűvös idő, a nappali hőmérséklet emelkedése várható.

Csendőrség vont felelősségre egy görög katolikus papot, amiért a tévesen görög katolikus vallásúnak anyakönyvelt római katolikus szülők gyermekeit nem keresztelte meg

Mercurea-Ciuc. Saját tud. Szokatlan elbánsásban volt része Gergely Viktor ghimes-fageti görög katolikus papnak. A köztisztletnek és általános megbecsülésnek örvendő papot arra vonatkozólag hallgatta ki a csendőrség, hogy miért nem keresztelte meg azt a tizenöt gyermeket, akiket Musca Ioan anyakönyvvezető — a római katolikus szülők egyenes tiltakozása ellenére — görög katolikusoknak írt be az anyakönyvbe. Arról az esetről van szó, amelyről korábbi híradásunkban már megemlékeztünk és amelyre vonatkozólag dr. Oľetea Valér megyefőnök dr. Abrahám József és dr. Kolumbán József megyei tanácsstagok közbenjárására sürgős vizsgálat megejtésére utasította az illetékes főszolgabírákat. Gergely gör. kat. lelkész kijelentette: közvelen tudomása van arról, hogy maguk a szülők tiltakoztak a vallásváltással történt anyakönyvelés ellen, azok a szülők nem az ő hívei és így nem is keresztelhetette meg a gyermekeket. Arra a róm. kat. plébános illetékes.

A csendőrség jegyzőkönyvet vett fel erről a nyilatkozatról és beterjesztette az ügyészre. Amint hírlik Ráduly Zoltán községi jegyző áll a zaklatás hátterében. Egyebekben a már egyhónappal ezelőtt beadott panaszt dr. Abrahám és dr. Kolumbán tanácsosok rövidesen megisméltik, ha időközben a főszolgabírák részéről nem történik meg a megyefőnök által kilátásba helyezett, sőt elrendelt vizsgálat és jelentéstétel.

Hat revolverlövővel leterítette a főfelügyelőt egy pályafelviyázó, mert az örökös át-helyezések lehetetlenné tették az életét

Gyilkos merénylet a vasúti felügyelőség brasovi palotájában

Brasovból jelentik: Gyilkos merénylet színe helye volt kedden délelőtt fél 10 órakor a CFR felügyelőség palotája. 9 óra körül a Korona szállodával szemben levő felügyelőségben megjelent Potrea Ioan 35 éves pályafelviyázó es bement Borzea Simon személyzeti főfelügyelő hivatali helyiségébe. Nem sokkal később revolverlövés hallatszott a főfelügyelő irodájából és a berchanó tisztviselők vörében találtak Borzea főfelügyelőt. Potrea Ioant, a merénylet lefegyverezték és átadták a rendőrségnek. Vallomása szerint azért követte el tettét, mert Borzea főfelügyelő őt majd minden hónapban áthelyezte. Legutóbb Dumbraveniben teljesített szolgálatot és most onnan is át akarták helyezni. Mivel családos ember, ezek az állandó áthelyezések lehetetlenné tették életét. Kedden délelőtt is azért ment fel Borzea főfelügyelőhöz, hogy megkérje, ne helyezze el mostani szolgálati helyéről. A főfelügyelő — Potrea szerint — elutasította kérését, sőt a háborgatásért három százalékot levont fizetéséből. Ez annyira elkésé-ritette a pályafelviyázót, hogy revolvert rántott és annak mind a hat golyóját rálötte a főfelügyelőre. A golyók Borzea Simon mellébe furdáltak és olyan súlyos sérüléseket okoztak, hogy válságos állapotban szállították kórházba. Potrea valószínűleg készült tettére, mert a revolver, amellyel a merényletet elkövette, vadonatúj és Borza főfelügyelőt érték belőle a legelső lövések. A gyilkos merénylet hírére nagy tömeg gyűlt össze a CFR palotája előtt és izgalommal tárgyalták az eseményt.

* Hurutos sárgaság fellépésénél az igen enyhe hatású természetes „Ferenc József” keserűvíz lehetőleg mindennap reggel felkeléskor és este lefekvés előtt fél-fél pohárnyi mennyiségben használandó. Az orvosok ajánlják.

BANKRABLÁS PALESZTINÁBAN. Jeruzsálemből jelentik: A palesztinai angol bank telavivi fiókjában három férfi megrohanta a bank pénztárát és az ott talált 5400 fontot magukkal vitték. A tetteseket rövidesen elfogták. Mindhárom az ugynevezett zsidó revíziós mozgalom híve.

Beszüntették a párizsi világkiállítás látogatói számára a kedvezményes frank folyósítását. A magánüzemű bankok számára szükséges valuta-tételeket kiutaló bizottság közli, hogy a párizsi világkiállítás látogatói számára további intézkedésig nem engedélyez franciá kiutalásokat, mivel a rendelkezésre álló készlet kimerült.

KILENCVENNYOLC MILLIÓ DRACHMÁT RABOLTAK AZ ATHÉNI NEMZETI BANKBÓL. Athénből jelentik: A görög nemzeti bank athéni főintézetében nagy betörés történt, melynek során a tettesek 98 millió drachmát vitték el. A betörést még a múlt hét szerdáján követték el, de a rendőrség csak most adott ki róla jelentést. A tettesek a tetőzetet át hatoltak az épületbe és az egyik liftaknában ereszkedtek le kötelek segítségével.

Segítség iszákosság ellen. Kérjen díjtalan felvilágosítást: Dr. Odor „Mária”-gyógyszertárában, Carani, jud. Timis-Torontal.

OKTÓBER ELSEJÉN MUTATJA BE A NEMZETI SZÍNHÁZ NYIRŐ JÓZSEF HAVASI DRÁMÁJÁT. Budapestről jelentik: Október elsején mutatja be a Nemzeti Színház Nyirő József „Jézusfaragó ember” című havasi drámáját. Az előadást Németh Antal rendezi, mellette új játékmester: Hosszú Zoltán, a népszerű Dani bá mutatkozik be. A díszleteket Horváth János tervezi, a jelmezeket Nagyajitai Teréz készíti.

Nagyarányú sikkasztást fedeztek fel a Ciucmegyei bevételezési és kifizetési pénzügyigazgatóságnál

Mercurea-Ciuc. Saját tud. Mintegy három hónappal ezelőtt arra a megállapításra jutott dr György Gábor, a bevételezési és kifizetési pénzügyigazgatóság főnöke: *napról-napra többen jelentkeznek nála személyesen és írásban, hogy nem kapták meg évekre visszamenőleg az államtól várt járandóságukat, amelyeket a törvényes rendelkezések szerint állampapírokban és kötvényekben kellett volna megkapniok.* Dr György Gábor pénzügyigazgató és Igrisan helyettes pénzügyigazgató megfigyelés alá helyezték az értékpapírokat kezelő és utalványozó tisztviselőket. Megállapították, hogy Bartha Elemér, Serban Iuliu és Gáspár Lajos tisztviselők kezén fordul meg az értékpapírkezelés. Mayer János ny. főgimn. tanár, c. igazgatónak is több kisebb-nagyobb követelése volt az államtól frászakértői és tolmácsdíjakban. Ő, valamint több fakereskedő is állandóan tudakozódtak, mi az oka, hogy értékpapírjaikat nem kapják meg. Az illetékes tisztviselők azzal érveltek, hogy *Bucurestiből még nem jöttek meg a kötvények, de várják azokat és mihelyt megjönnek, azonnal értesítik a feleket.* Végre aztán dr György Gábor szigorú vizsgálatot tartott. Amikor pedig nyilvánvalóvá vált, hogy az értékpapírokkal visszaélés, sikkasztás történt, jelentette az esetet az ügyészségnek is. Megkezdődtek a kihallgatások. Bartha Elemér tisztviselő, Serban Iuliu és Gáspár Lajos pénztári közalkalmazottak vallomásából kiderült, hogy a pénztár jóhiszeműen kiadásba tett mintegy száznegyeven ezer lei névértékű kötvényt, melyet minden alkalommal Bartha Elemér vett fel azzal, hogy az érdekelt fél nála van, várja a kötvényt és őt bízta meg az alakítások elintézésével és a kötvények felvételével. A pénzügyi

Halálos autóbuszgázolás a salajmegyei Surduc községben. Zalau. Saját tud. Halálos autóbuszgázolás színhelye volt az elmúlt délelőtti a salajmegyei Surduc községben. A Dej-Zalau között közlekedő Méra társaságkocsit, amikor a községben keresztülhaladt, elütötte Szalai József ottani gazda négyéves leánykáját, akit bár be szállítottak súlyos sérüléseivel a kórházba, segíteni már nem lehetett rajta, belehalt sérüléseibe. A vizsgálat megállapította, hogy az autóbust vezető Postarik Jenő sofőr a megengedett sebességgel haladt a falu utcáján, amikor az egyik kanyarnál játszadozó gyermekek tűntek fel az út közepén. Dúdált és a kocsit lelassította, ki is kerülte a gyermekeket, akik közül azonban Szalai megrémült kis leánykája nekiszaladt a hátulso sárhányónak, amely elkapta. A gyermeknek elört a lába s a rajta áthaladó több mászás súlyú teher teljesen összeroncoltta. A gépkocsivezetőt őrizetbe vették.

BÜZ- ÉS KÖNNYFAKASZTÓ BOMBÁKAL DOLGOZIK A MOZIGÉPÉSZEK SZAKSZERVEZETE. Newyorkból jelentik: Manhattan és Bronx városnegyedekben vasárnap este husz mozgóképszínházban búz- és könnyfakasztó bombamerénylet követtek el. Azt hiszik, hogy a merényletet a mozigépészek szakszervezetének tagjai hajtották végre, mert a moztulajdonosokkal bérvisszályban voltak. A merényletek során ötven ember megsebesült.

Megjelent a „Rózsacső”. Dr Tombory Béla plébános szerkesztte ezt a csinos kiállítású és mindenképpen értékes hitbuzgalmi folyóiratot, amelynek célja a Kis Szent Teréz iránti tisztelet és szeretet terjesztése. A „Rózsacső” minden cikke egy-egy jótett, egy-egy rózsaszirma annak az égi rózsacsőnek, melyet Kis Teréz hullat a földre. A legutóbbi számából megemlíti az alábbiakat: Horváth Árpádné: Az otthon (vers). Dr H. J.: XI. Pius pápa délutáni sétája. Vidosits Gyula: A meghallgatott imádság (elbeszélés). Mészáros János: Titkomra les az anyám (vers). Székely László: A Kalixtusnap szolozsma. Possonyi László: Emlékezés a Kis Szent Teréz templom hároméves jubileumára. — Rózsacső. — Mária Kongregáció. — Gyermekrovat egészíti ki a magas nivóju lapot. Szerkesztősége és kiadóhivatala Oradea-Josia. Kis Szent Teréz plébánia. Előfizetési díj egész évre 70, félévre 35, negyedévre 20 lei. Külföldre 120 lei. Egyes szám ára 6 lei.

Koós Kovács István

Egy fiatal magyar újságíró-fej tünt el örökre a toll katonáinak transzylvániai utanonptálásából. A féltve vigyázott ifju újságírónemzedék egyik kibontakozó tehetsége és legszebb ígéréte hanyatlott vissza fáradtan a kórházi ágyra. Koós Kovács István hírlapíró, a „Keleti Újság” dolgozó-társa, az ifjan is ismert, sőt elismert író, hathetel szenvedés után, szombatról vasárnapra virradó hajnalon befejezte rövidre szabott irodalmi pályafutását, amelynek azonban minden álmomását így is gonddal nyilvánartották az illetékesek. Hat héttel ezelőtt hastífusz kényszerítte a kórházi kezelésre és a hosszas, gondos kezelés közeli felgyógyulását ígerte. Ehelyett azonban szombaton belátfurodás súlyosbitotta állapotát és a legyengült szervezet feladta a harcot. Este már érezte, hogy a halál ott settenkedik a kórházi szobában, bucsura megjelent sógora előtt nem is utköltö, hogy készül utolsó útjára. Éjszaka édesanyját kívánta látni és nem tudta, hogy a szegény aszszonyt súlyos szivrohammal szintén kórházban ápolják s nem is tud arról, hogy fia a halállal vívódik. Hajnalra a halál befejezte munkáját és a szomorú hír éppen ülésezés közben találta a Romániai Népkisebbségi Újságíró Szervezetelnöki tanácsának Clujra összehívott tagjait. Sárkány Gábor elnök, amint a fiatal kartárs elhunytáról értesült, megilletődött hangon szólította fel az elnöki tanács tagjait, hogy felállással adózzanak Koós Kovács István emlékének, kérte a helyi csoport vezetőségét, hogy fejezze ki a szervezet részvétét a hozzátartozók előtt s egyszerűsített az ifju hírlapíró a szervezet halottjának nyilvánította, akinek eltemettetéséről a szervezet gondoskodik. Ezután felkérte Ligeti Ernő dr ügyvezető elnököt, hogy a kartársak részvétét gyászbeszéd kíséretében a ravatalnál fejezze ki, az elnöki tanács megrendelését pedig jegyzőkönyvileg megörökítik. Koós Kovács István legutóbb a Keleti Újság szerkesztőségében fejtett ki tevékenységét, de mindennapos újságírói munkás felül egész lelki világa az izes magyaros nyelvvezete a szépirodalomhoz vonzotta. A szépirodalmi folyóiratok legszívesebben látott vendégírója volt és kibomló tehetsége rövidesen az irodalmi társaságok sorába iktatta volna.

Néhány félbemaradt írás, egy megkezdett regény maradt utána. Utolsó hónapjainak minden gondolata e köré a regény köré szövéődött. Egy pillanatig sem kételkedett a sikerében s ez építette meg huszonhétéves életének utolsó időszakát, meg az a megvalósítás előtt álló terv, hogy külföldi tanulmányutra indulhat rövidesen. A múlt télen szmokingot szerzett magának, mert egyébként is szeretett csinosan öltözködni, törődött vele, hogy az emberek előtt rendezesen jelenjen meg és ez a szmoking, az egyetlen fekete ruhája lett most a halotti öltönye.

Koós Kovács István ravatalánál könnyes szemmel áll meg minden magyar újságíró, mert az együtt vállalt harcok egyik lelkes katonáját siratja.

Velence nemzeti költőjének szülőháza.

Száznegyven éve, hogy Carlo Goldoni olasz vígjátékíró, Velence nemzeti költője meghalt. Goldoni velencei tájszólásban írta világhírű műveit. A velencei polgárság, a költő képünkön látható szülőházában Goldoni emlékműzeumot rendez be

résznél, a pénztári szogálathoz beosztott Sorban volt az, aki kieszközölte az értékpapírok gyors kiadását a pénztárnoknál, aki teljesen megbízott tisztviselőjében. Gáspár Lajos is a pénztári szogálatban teljesít szogálatot, azonban róla a vizsgálat során kiderült, hogy teljesen jóhiszeműen járt el, a nagyarányú visszaéléseket Bartha és Sorban követte el.

A vizsgálat érdekében az ügyészség előzetes letartóztatásba helyezte Barthát, míg Sorban egyelőre szabadlábon van. A vizsgálatot vezető ügyészségnek, valamint a vele karöltve dolgozó György pénzügyigazgatónak az a feltevése, hogy a megállapított száznegyeven ezer leies sikkasztás felfedezése csak kezdete annak a nagyszabású visszaélésnek, mely ki tudja még milyen méreteket ölthet akkor, amikor a vizsgálat megindításának hírére egyre-másra jelentkeznek majd mindazok, akik értékpapírjaikra évek óta várnak. A folyton tartó vizsgálat szerint a sikkasztás megközelíti a milliót is, természetesen ugyanilyen névértékű kötvényekben.

A vizsgálat során kiderült az is, hogy a kötvények egyrészt Csutak Ernő, a Liquidator ügynökség vezetője vásárolta meg, míg a nagyobb részt Sorban Iuliu hallgatólaga társa értékesítette a maga javára, ugyancsak a Liquidator ügynökség útján. Csutak jóhiszeműsége kétségen kívül áll, azonban Sorban szerepe nagyon kétes és úgy látszik, ő volt a sikkasztás értelmi szerzője és elindítója is. Mindenesetre a további vizsgálat hivatott megállapítani a bűnös tisztviselők visszaéléseit. A vizsgálat elé nagy érdeklődéssel tekint a megye egész közönsége.

A Helikon íróinak háromnapos tanácskozása

Nem adták ki a Helikon drámapályázatának díját. — A jövőben pályázaton kívül, a Thalia színház előadásában színrekerülő darabok közül választják ki a jutalmazandó színpadi művet.

A Helikon írói Marosvécsen, báró Kemény János házában szeptember 9—12. napjain tartották meg tizenkettedik összejövetelüket. Az összejövetelen tizenkilenc író vett részt, a Helikon többi írói kimentették távolmaradásukat.

A tanácskozáson behatóan megtárgyalták az írók a transzylvániai magyar irodalmi és kulturális élet minden fontos kérdését.

A múlt évi marosvécsi összejövetelen kiküldött drámapályázati bizottság jelentést tett a pályázat eredményéről. Beérkezett 34 pályamű, ezek közül nyolcat találtak említésre érdemesnek. Két darab, a „Külvárosi menyegző” és „Emberé a munka” című művek ezek közül is kiemelkedtek, anélkül azonban, hogy a pályázat feltételeinek mindenben megfeleleltek volna. A bizottság nem javasolja a pályadíj kiadását egyik darabnak sem, de kívánatosnak tartaná, hogy az említett két mű, kellő átdolgozás után, a clujji Magyar Színházban előadásra kerüljön.

Ugyanakkor a bizottság határozati javaslatot terjesztett elő, amelyet az írói közösség egyhangúlag elfogadott s mely örömmel állapítja meg az eredeti drámapályázati felmerkedését. Mivel azonban a pályázati formát nem tartják olyannak, mint ami a további fejlődést biztosítja, ezért azt határozták, hogy ezután a megállapított harmincezer lejes jutalmat pályázat kiírása nélkül minden színházi idény eltelével ítélje oda az állandó drámapályázati bizottság annak a darabnak, amely a kitűzött feltételeknek megfelel. Az oda ítélés feltételei: 1. a jutalomra csak ardeali szerző tarthat igényt; 2. csak a Szépművészeti és a Színház közös állandó drámapályázati bizottságához benyújtott és általa előadásra ajánlott művek jöhetnek tekintetbe; 3. az elfogadott darabok először a clujji magyar színházban kerülnek színre; 4. csak művészi értékű darabnak adható ki a jutalom.

Molter Károly a Helikon íróinak múltévi megbízása alapján összefoglaló módon számolt be a lefolyt év ardeali irodalmi eseményeiről, elsősorban a Szépművészeti Céh kiadásában megjelent műveiről. Egyaránt kiemelte a megjelent művek erőnyeit és fogyatkozásait. Az őszinte belső kritikának ez a módja további termékeny megbeszélésekre adott alkalmat.

Nyíró József előterjesztésére behatóan foglalkoztak az írói összejövetel az ardeali magyar ifjúsági kérdéssel s a megbeszéléseken csaknem minden író résztvett. A megbeszélések eredményeképpen határozatiilag kimondták, hogy várakozással teljes rokonszenvvel figyelik és a maguk irodalmi eszközeivel és lehetőségeivel készséggel támogatják azokat a magyar ifjúsági örekvéseket, amelyek az egyetemes kulturának, a nemzeti kultúránk közötti termékeny öszeműködésnek s egy tisztultabb emberiség, ardeali magatartásnak kivánunk szolgálni.

A népművelés kérdéseivel kapcsolatban meghallgatta az írói összejövetel Kacsó Sándor beszámolóját a Braşov-i Ágész szövetség népművelési munkájáról.

Tavaszy Sándor dr beszámolója alapján foglalkoztak az összejövetel az „Erdélyi Irodalmi Társaság” kérdésével. Örömmel állapította meg az összejövetel, hogy ez a nagymúltú irodalmi társaság báró Kemény János elnökök választásával megteremtette az eredményes és lendületes munka feltételeit.

Az értekezlet kívánatosnak mondta ki, hogy a Szépművészeti Céh kiadásában s az illetékes szakörök bevonásával olyan népszerű könyvsorozat induljon meg, amely a népünk sorsára közvetlenül kiható tudományos kérdéseket kellő alaposággal, de gyakorlatiasan és írói közvetlenséggel tárgyalja. Ennek a tervnek megvalósítására bizottságot küldtek ki.

A tanácskozások befejezése után bensőséges ünnepség keretében vette át Kemény János báró azt a művészi kivitelű mellszobrot, amelyet Bóttár István szobrászművész irodalmunk felejthetetlen emlékü vezéralakjáról, Kunetz Aladáról készített s a Helikonnak ajánlott fel.

A megbeszéléseket irodalmi délután zárta le, végül pedig Wass Albert köszönte meg az írók nevében Kemény Jánosnak és feleségének a páratlanul szíves és meleg vendéglátást.

Kedvezményes I. osztályú fürdőjegyek az Episcopesti fürdőbe, kiadóhivatalunkban kaphatók

KÖZGAZDASÁG

A mezőgazdák birtokainak állami biztosítása

A mezőgazdaság megszervezésére vonatkozó törvény végrehajtási utasítását a legfeljebb törvényalkotó tanács elé terjesztették és annak tanácsára a földművelésügyi miniszterium még számos változtatást eszközölt. Így meghatározták, hogy a földművelésügyi miniszterium rendeltörvény útján intézkedéseket fogantathat a gazdabirtokok állami biztosítása érdekében. A biztosítás történetik kizáróan az állam útján, vagy pedig magán biztosító társaságok bevonásával. Egy másik módosítás a mintabirtokok elismerésére vonatkozik. Ilyen mintagazdaság kis, közép vagy nagybirtokok lehetnek. Kisbirtok alatt olyan földbirtok értendő, amelyhez legfel-

jebb tíz hektár szántó, tíz hold ezől és tíz hektár faiskola tartozik. Középbirtok legfeljebb ötven hektár szántó, húsz hold ezől és harminc hold erdőeségből állhat. Ha a birtok nagyobb, akkor már nagybirtokról van szó. A mintagazdaság elismerése a következő feltételekhez van kötve: a birtoknak tehermentesnek kell lennie, a tulajdonosa román, állampolgár s büntetlen előéletű legyen, a tulajdonosa sohasem vétett a mezőgazdasági törvény rendelkezései ellen és ezenkívül előírás, hogy a tulajdonosnak a 15. és 16. szakaszban előírt technikai munkálatokat szabályszerűen kell elvégeznie. A mintagazdaságok állami támogatásban részesülnek.

A kiskereskedők iparosok kötelező könyvvezetésének átalányadóval történő helyettesítését tanulmányozza a pénzügyminiszter

Bucurestiből jelentik: A fővárosi kereskedelmi és iparkamara igazgatótanácsa foglalkozott a kiskereskedők és kisiparosok kötelező könyvvezetésének ügyével és Dumitrescu-Militari, az igazgatóság tagja ez alkalommal közölte, hogy a kereskedőiről megbeszélést folytatott a pénzügyminiszterrel. Hosszasan tárgyalt Dumitrescu-Militari Canceiov pénzügyminiszterrel, aki arról igyekezett meggyőzni, hogy az új rendszer súlyos helyettesítést teremt és kérte, hogy mondjon le a kötelező könyvvezetés rendszerének alkalmazásáról. A pénzügyminiszter kijelentette, hogy tanulmány tárgyává teszi, hogy milyen módon módosíthatja a törvény rendelkezéseit. Rendeltörvényről van szó, amely átalányadó bevezetését hozná és amely így elvetné a kiskereskedők és iparosok könyvvezetési kötelezettségének elvét.

A salajmegyei Kereskedelmi és Iparkamara gyűlésének határozatai

Zalau. Saját tud. A salajmegyei Kereskedelmi és Iparkamara választmánya, dr Lobontiu Emil képviselő elnökelelte alatt gyűlést tartott, amelyen több igen érdekes ügyben hoztak határozatot. A gyűlést Marcus Gheorghie kamarai főtitkár beszámolója nyitotta meg, amelyben a főtitkár részletesen ismertette a mindössze csak nyolc hónapja létesített Kamara működését. Eddig, a különböző taxákból és díjakból egymillió lei gyűlt össze s javasolta a főtitkár, hogy ezzel a jelentős összeggel kezdjenek hozzá a kamarai székház felépítéséhez. A választmány magáévé tette a főtitkár indítványát s elhatározta a székház felépítését, annál is inkább, mivel Zalau város a városházzal szemben, alkalmas telket ajánlott fel erre a célra. Az építkezést rövidesen meg is kezdik. Kimondotta a gyűlés továbbá, hogy a Kamara sürgősen lépéseket fog tenni az iránt, hogy Salaj megye kapja vissza a munkabiztosító és betegsegélyező pénztárt, valamint, hogy önálló munkakamarát kapjon. Mindezek elintézését dr Lobontiu Emil képviselőházi alelnök, a liberális párt megyei tagozatának alelnöke is megígérte a Kereskedelmi és Iparkamara választmányának. Több résztvevője a gyűlésnek javasolta, hogy az ipar- és kereskedelmi naconalizálásnak elősegítése céljából állítson fel a kamara tanácsot, ahol a román iparos és kereskedő ifjak nyerjenek elhelyezést. A választmány határozata értelmében, ebben az ügyben az oradeai Munkakamarát fogják megkeresni.

Gyümölcs-, bor- és mezőgazdasági termékek kiállítása Salaj megyében. Zalau. Saját tud. A salajmegyei Mezőgazdasági Kamara, mint minden évben, ugy az idén is megrendezi a szokásos gyümölcs-, bor- és mezőgazdasági termékek kiállítását Zalau. A kiállítás szeptember 18-án nyílik meg és 20ig tart. A salajmegyei gazdálkodókat felszólította a kamara, hogy arra érdemes gyümölcsöket, boraikat és egyéb terményeiket minél nagyobb mennyiségben állítsák ki. A kiállítást az Iparos Otthon hevében rendezik. A legszebb és legjobb gyümölcsök, borok és más mezőgazdasági termékek tulajdonosai kitüntetésben részesülnek.

Tizenkét és félmillió leit jövedelmezett augusztusban a gyümölcskivitel

Bucurestiből jelentik: A kiviteli igazgatóság kimutatásügyi osztálya most készítette el az augusztus hónapban történt gyümölcskiszállításról készült számsorportosítást. Ezerint összesen 2,162,443 kiló gyümölcsöt exportáltunk augusztus hónapban és ezért a kivitelért 12,676,135 leit fizettek a vásárlók. Legnagyobb kiviteli cikk az alma, közel 8 millió leit jövedelmezett ennek a gyümölcsnek a kivitele. A júliusi exportadatokhoz viszonyítva, a gyümölcskivitel jelentősen emelkedett. Legnagyobb vevőnk Németország volt, ide szállítottuk a kivitt árumennyiségnek több mint a felét. Sajnos azonban a német kormány részéről történt hivatalos ármegállapítás kedvezőtlen helyzetet teremtett. Elsősorban a belföldi termés kitűnő eredményei miatt, másrészt azért, mert Olaszország jelentős konkurrenciát jelent, a román gyümölcs árát igen alacsonyra árfolyamon határozták meg Németországban, ami természetesen hátrányosan befolyásolja kivitelünket. A kiviteli vezérigazgatósághoz érkezett jelentések arról számolnak be, hogy a hazai diótermés kitűnő hozamot biztosít és az a vélemény, hogy az idén sokkal nagyobb dió kivitel bonyolíthatunk le, mint tavaly. A diótermés értékesítésénél elsősorban Németország jöhet számításba, mert nem tudja biztosítani a kaliforniai árúért megkövetelt deviza-fizetést.

Élénkül a buzapiac. A banati gabonapiacokon buza irányszata barátságosabbra fordult és az élénkülő kereslet folytán az árak kissé javultak. A piaci árak a következők: búza 78 kilós 425—430, búza 78 kilós 440, tengeri 3110—315, új zab 320—325, új takarmányárpa 350, tavaszi árpa 440, korpa 280, mûharmag 380, kismalmi liszt a 20—70-es beosztásból 800, nagymalmi liszt 820 lei százkilónként. Lóheremag 23, lucernamag 30 lei kilónként.

Hírdetés!

Wieser S. J. — Belucsák S. J. :

ALPESI FÉNY

Páratlan értékű és érdekességű ifjúsági munka magyar fordítása.

A vörös Bécs idejéből vett történet. Egy gimnázium tanulóiból adja a modern fiatalok lelki keresztmetszetét. Ateista, kommunista, erkölcsi fertőben sanyalódó fiúk — s a romlottság közt helytálló és diadalmaskodó lilomos lelkek közt izzik állandóan feszült érdekföldést kiváltóan az élet s hatása erősen megfogó, nevelőerű. Heini, a főhős ideálja lehet minden fiúnak.

Középiskolásoknak nem lehet eléggé ajánlani! Kartonkötésben, remek címlappal ára 50 lei és portó.

Megrendelhető könyvosztályunk útján ts.

SPORT

Hozzászólás egy botrányhoz

A vasárnapi Rapid FC—CAO bajnoki találkozóról írt beszámolómból készakarva kihagytuk a mérkőzés végén történt botrányos eseményeket, mivel hosszabban akartunk az ügygel foglalkozni. A történetek mellett ugyanis már nem lehet szó nélkül elhaladni. Az ügy megértése miatt azonban előbb fel kell eleve-nítsünk néhány régebbi dolgot.

Tavaly számos ízben megírtuk, hogy az oradeai közönség milyen fegyelmetlenül viselkedik a futballpályán. A szurkolók nagyrésze állandó közbekiabálásokkal és füttykoncerttel kísérte a zöld gyepen folyó küzdelmeket s nem fukarkodtak néhány „borsos” megjegyzéstől sem. Főleg a CAO mérkőzésein volt hatalmas ellentüntetés, ami az igazi sportemberek körében nagy visszatetszést váltott ki. Akármelyik vidéki együttes ellen is játszott a CAO, az el-lentábor csoportokba tömörülve biztatta és lelkesítette az idegeneket. Ezt még el lehet nézni, mert ehhez mindenkinek joga van. Senkire sem lehet rákényszeríteni, hogy azért, mert Oradeán él, szükségszerűen helyi csapatot pártoljon. Az azonban már kissé furesán hat, hogy az illető szurkolótábornak, nem számított bármelyik vidéki csapatról volt szó, a lényeges csak az volt, hogy a CAO ne győzzön. Sőt nagyon sokan botrányos jeleneteket is rögtönöztek és fenyegető fellépésükkel nem egy ízben megakadályozták, hogy a CAO-tábor saját csapatát lelkesítse. A szokásos tempózársra rendszerint fujozás és fütty volt a felelet.

A jobbjézésű sportembereket mélyen sértette ez a minden szempontból elítélendő állapot és hallgatóságos bojkottal feleltek rá: nem látogatták a Crisana mérkőzéseit. A két csapat vezetősége azonban belátta, hogy ez a bojkott csak a labdarugás hátrányára van és éppen ezért igyekeztek a helyzetet enyhíteni. Közös felhívásban fordultak a közönséghez, amelyben bejelentik, hogy a két együttes között

semmi nézeteltérés nincs és kéri a szurkolókat, hogy együttesen támogassák a helyi csapatokat nehéz küzdelmeikben. A felhívás sikerrel is járt, a szenvedélyek lecsillapodtak.

De úgy látszik, csak rövid időre.

Vasárnap ismét „súlyos” megjegyzésekkel fűszerezték néhányan a küzdelmet és hozzászólásaikban nem voltak válogatósak. Filip Iustin, a CAO elnöke több ízben figyelmeztetett is egy egyént, aki azonban továbbra is hasonló hangú megjegyzéseket tett. Filip Iustin ekkor felszólította a botrányokozót, hogy hagyja el a pályát, — mivel a jegye nem szól oda. Az illető azonban erőszakoskodott, remdört kellett hívni és végül is parázs veszekedés keletkezett. Közben a pályán tovább folyt a mérkőzés.

Játék végén, már hazafelé indult a közönség, egy nagy csoport azonban nem mozdult, majd egy adott jelle egyöntetű fujozásba kezdtek és fenyegetőleg vették körül a CAO elnöki páholyát, úgy hogy a rendőrségnek kellett közbelépnie.

A vasárnapi tüntetést sokan úgy igyekeztek beállítani, hogy annak éle nem irányult a CAO ellen s az tisztán Filip Iustin személyének szólt. A tény az, hogy a CAO-t nem fujolták, de akkor mire lehet magyarázni azt a kedves, de sűrűn hangoztatott megjegyzést: „Le a renegáttal!”

Filip Iustin azért, mert rendreutasított egy rendezővart, kinevezték renegátnak. Nem éri az illető mosakodó urak, hogy van a háttérben valami, — ha nem is akarják bevalani?

S ami az egészben a legszomorúbb, az összes lapok agyonhallgatják az ügyet. Nincs egy szavuk sem hozzá. Jobbnak látják, ha nem foglalkoznak vele, mert „kényes ügy.”

a

(b. s.)

A KAC nyerte meg a Haggibor teniszkupáját

Clujról jelentik: Jó időben, kitünő rendezésben zajlottak le a Haggibor szokásos évi teniszkupa versenyei. Igen szép és izgalmas küzdelmek után a KAC csapata szerezte meg a győzelmet. Részletes eredmények a következők:

KAC—Universitatea 6:1, KAC—Victoria 7:0, Haggibor—Universitatea 6:1, Haggibor—Victoria 7:0, Te Victoria 6:1, Victoria—Universitatea 3:3, KAC—Haggibor 4:3.

A KAC csapatában dr Farkas, Benedek, Brandusa, Lám Ily és Starkné játszottak. A KAC teljesítménye annál is inkább dicséretreméltó, mivel azt két legjobb női játékosának, Platthy Évának és Gábor Dórának távollétében érte el. A Tenisz Club Pusztay Bélának a felfüggesztése miatt visszalépett a mérkőzéstől.

A Nemzeti Bajnokság állása

I. csoport:				
1. Unirea Tricolor	2	2	—	7 1 4
2. Kinizsi	1	1	—	2 — 2
3—4. AMTE	1	1	—	2 1 2
3—4. Rapid	1	1	—	2 1 2
5. Phönix	2	1	—	1 4 2 2
6. Victoria	1	—	1	— 2 2 1
7. DUG	2	—	1	1 3 5 1
8. CAO	1	—	1	1 1 2 —
9. Jiul	2	—	2	1 6 —
10. Olimpia	1	—	1	— 4 —
II. csoport:				
1. ACFR	2	1	1	— 6 1 3
2. Gloria	2	1	1	— 4 1 3
3. Dragos Voda	1	1	—	— 2 — 2
4. Universitatea	2	1	—	1 7 6 2
5. Vulturii	2	1	—	1 3 4 2
6. Crişna	2	1	—	1 4 6 2
7. Ripensia	1	—	1	2 3 —
8. Juventus	1	—	1	2 6 —
9. Sp. Studentesc	1	—	1	— 3 —
10. Venus	—	—	—	— — —

MA DÖNTENEK A MAGYAR-ROMÁN LABDARUGÓ MÉRKŐZÉS IDŐPONTJÁRÓL. Budapestről jelentik: Luchide szövetségi főtitkár Budapestben azt a javaslatot tette az MLSz-nek, hogy a román—magyar válogatott mérkőzést október 17-én, vagy 31-én játsszák le Bucarestben. Az MLSz elnöksége mai ülésén fog dönteni valószínűleg az utóbbi időpont mellett. Az MLSz elnöksége különben ismét biztosította Luchidet arról, hogy támogatni fogja Romániát és Jugoszláviát abban, hogy jövőre két-két csapattal vegyenek részt a Középeurópai Kupában.

Az olasz atléták legyőzték a franciákat. Párizsból jelentik: Az olaszok 75:73 arányban nyerték meg a franciák elleni atlétikai viadalt. Eredmények: 100 méter: 1. Marian olasz 10.4 mp. 400 méter: 1. Lanzi olasz 49.2 mp. 1500 méter: Beccali 4 perc 03.2 mp. 5000 méter: Devillaqua olasz 14 perc 58.8 mp. 110 méteres gát: 1. Caldana olasz 14.9 mp. Súlylökés: 1. Noel francia 14.41 méter. Diszkosz: 1. Noel 46.45 méter. Rud: 1. Vinlouczky francia 380 cm. Gerely: 1. Testa olasz 61.29 cm. Magasugrás: 1. Montrau francia 184 cm. 4x100 méter: 1. Olaszország 41.3 mp. 4x400 méter: 1. Olaszország 3 perc 19.3 mp.

Csaba Margit dr.:

Amit a fiatalasszonynak tudnia kell

Az élet legkényesebb, de egyszersmind legfontosabb problémáit tárgyalja ebben a könyvben a katolikus erkölcs tan és az orvostudomány világánál az orvosnő szerző. Márton Lajos rajzaival. 145 oldal. Fűzve 125 lei.

Megrendelhető: könyvsztályunknál.

TANQUEREY—CZUMBEL

A TÖKÉLETES ÉLET ASZKETIKA és MISZTIKA

Kapható a „Magyar Lapok” könyvsztályánál.

Kitünő utmutató papok részére a lelkek vezetéséhez. Szerzeteseknek elsőrendű segítője a lelki élet elmélyítéséhez. A keresztény életetességre törekvő világiaknak nélkülözhetetlen. Tudományos értékét könnyed és kellemes stílusa, világos és gyakorlati szerkesztése nagyban emeli. A több mint ezer oldalas könyv, — amely finom indiai papíron készült és azért alig nagyobb egy nagyobbformátú imakönyvnl —

ára: 230 lei

Aprohirdetések

Aprohirdetések díja szavanként 3 lei, vastagabb betűvel 6 lei. Legkisebb aprohirdetés ára 30 lei. (Az állástkeresőknek 33 százalék kedvezmény.) Cím a kiadóban 10 lei.

Adás-vétel

Kisebb magánház
gyümölcsös kerttel jutányos áron eladó. Ertekezni: Oradea, Piata Creanga No. 1.

Szabóvasalók,
ollók, klappnifa, vasalópárna, eladók: Bodnár, Oradea, Str. Tache Jonescu 45. szám.

Régi
arany, ezüst, briliáns tárgyakat veszek magas árért, ékszereket olcsón javítok. **Herbst** óra, ékszerárház, Oradea, Regele Ferdinand 3. szám.

Eladó butorok
Pohárszék, íróasztal, komode, kis szekrény, székek, éjjeli szekrények, 7 fiókos szekrény. Megtekinthető: Oradea, Str. Ciorogariu No. 30.

Diák egyenruha
eladó. Cserépkályhát veszek. Oradea, Str. Pavel 17. szám.

Eladó
egy jó karban lévő sőtétkek tavaszi és téli kabát 8-11 éves lányoknak. Oradea, Str. Tichindeal 18-a.

Jókarban
levő cserépkályhát megveszek. Cím: Muihos, Oradea, Str. Brătianu No. 27.

Alkalmazás

Fehérnemű varrónőt
keresek hához: Petrovița, Oradea Str. Moldova 22. szám.

Megbízható bejárónő
azonnali betéréssel, a délelőtti órákra felvéte-tik. Oradea, Str. Sztaroveszky 3. alatt.

Elsőrendű
házivarrónőt keresek. Cím a kiadóban.

Okl. óvónő
előkészítést vállal esetleg nevelőnőnek emel-né vidékre is. Tóth Magdolna, Oradea, Str. Sztaroveszky 4. szám.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körtförgőgépén Oradea, Str. Regele Carol II. No. 3.

Lakás

Butorozott
2 szoba kiadó, fürdőszoba használattal. Oradea, Str. Academia 2-a.

Kiadó
2 szoba, nagy előszoba, konyha és mellékhelyiség, nov. 1-re. Oradea, Str. Mihail Sorbul 23.

Butorozott szoba
különbejárattal szeptember 15-re kiadó. Oradea, Str. Averescu No. 37.

Kiadó
kétszobás, udvari lakás, Oradea, Str. Brătianu 61. szám.

Kiadó
a városi strand mellett 2 szobás, kertes lakás. Oradea, Str. Codrilor 11.

Iskolás leánykát
teljes ellátással felvevünk. Leányiskolákhoz közel. Oradea, Str. Jon Ghica 13. szám.

Kiadó
modern 3 szobás, komfortos magánlakás, Oradea, Str. Moldova 41. Barmikor beköltözhető. Értekezés Ep. Pavel 9. szám.

Központban
4 szobás lakás szeptember 15-re és egy egy-szobás, konyhás lakás azonnal kiadó. Oradea, I. G. Duca 23.

Kiadó
kertes házban 3 szobás, fürdőszobás lakás november 1-re. Oradea, Str. Ciordas 38. szám.

Különféle

Cserép- és palatető
javításokat jutányosan készít Burzik Sándor cserepezőmester, Oradea, Str. Ingusta No. 1.

Köszörműtessünk
ifj. Kelemen köszörműtész, Oradea, Piata Mihail Viteazul (Avram Jancu-utca sarok)